İNFAZ MEVZUATI EĞİTİM PROGRAMI

RİZE PERSONEL EĞİTİM MERKEZİ

DERS NOTU

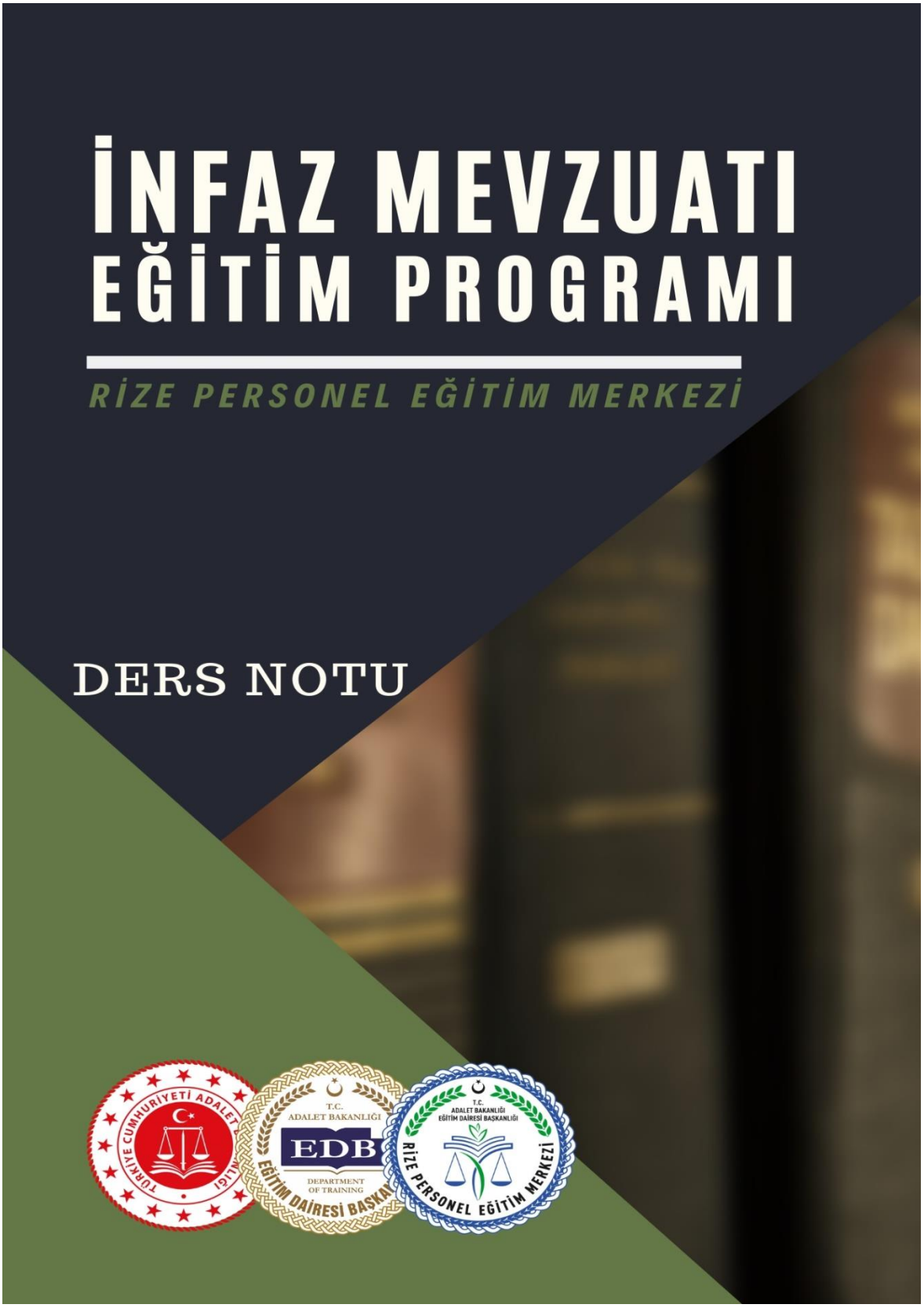

İçindekiler Tablosu

1. İLAMAT VE İNFAZ UYGULAMALARI 5
1.1. Giriş 5
1.2. İnfazın Amaçları, İlkeleri, Kamusal ve Özel Muhatapları 5
1.2.1. İnfazın Temel Amaçları 5
1.2.2. İnfazın İlkeleri 6
1.2.3. Kamusal ve Özel Muhataplar 6
1.3. İnfaza Konu Kararlar 8
1.3.1. Hapis Cezaları 8
1.3.2. Adli Para Cezaları 9
1.3.3. Güvenlik Tedbirleri 9
1.3.4. Disiplin Hapisleri 10
1.4. Adli Kontrol 10
2. İNFAZIN ÖN KOŞULLARI VE İLAMIN İNCELENMESİ 10
2.1. Kesinleşme (5275 S.K.'nın 4. md.) 11
2.1.1. Kesin kararlar 12
2.1.2. Tarafların İstinaf Kanun Yoluna Müracaat Etmemesi 12
2.1.3. Olağan Kanun Yoluna Tabi Kararların Kesinleşmesi 12
2.2. İlam Evraklarının İçermesi Zorunlu Belgeler 13
2.3. İlam Evrakının İçermesi Gereken Tali Belgeler 13
2.3.1. Tutukluluk - Gözaltı Bilgileri 13
2.3.2. Evveliyat İnfaz Evrakları 13
2.3.4. Kanun Yolu Kararları 14
2.3.5. Erteleme (TCK'nın 51.md.) ve Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılmasına dair kararların (CMK'nın 231.md.) aynen infazına ilişkin kararlarda ilk erteleme ve Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması kararlarının gönderilmesi 14
2.4. Hüküm İncelemede Dikkat Edilecek Hususlar ve Muhtemel Sorunlar 14
2.4.1. Kesinleşme Hatası 14
2.4.2. Gerekçeli Karar - Ceza Fişi - Kesinleşme Şerhi Uyumsuzlukları 14
2.4.3. Maddi Hata 15
2.4.4. Yanlış Tekerrür Uygulaması 15
2.4.5. Uyarlama Kararları 16
3. CEZALARIN İNFAZI 16
3.1. Hapis Cezalarının İnfazı 16

3.1.1. Çağrı Kağıdı 16
3.1.2. Hapis Cezasının İnfazının Ertelenmesi 16
3.1.3. Yakalama Emri Düzenleme 20
3.1.4. İlamın Ceza İnfaz Kurumuna Gönderilmesi 20
3.1.5. İÇTİMA 23
3.1.6. TOPLAMA YASAĞI OLAN CEZALAR 24
3.1.7. TEKERRÜR 24
3.1.8. MAHSUP 25
3.1.9. SÜRE BELGESİ (MÜDDETNAME) 27
3.1.10. KOŞULLU SALIVERİLME VE KOŞULLU SALIVERİLMENİN GERİ ALINMASI 30
3.2. ADLİ PARA CEZALARININ İNFAZI 31
3.2.1. Adli Para Cezası İlamının İncelenmesi 31
3.2.2. Ödeme Emrinin Düzenlenmesi 32
3.2.3. Adli Para Cezasının Taksitler Halinde İnfazı 33
3.2.4. Adli Para Cezasını Hapse Çevirme Ve Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırma 34
3.2.5. Yakalama Emri Çıkartılması 37
3.2.6. Adli Para Cezasının Açık Ceza İnfaz Kurumunda İnfazı 37
3.2.7. Adli Para Cezasından Çevrilme Hapis Cezalarında Müddetname Tanzimi 38
3.2.8. Yerine Getirme Fişinin Düzenlenmesi 39
3.3. DİSİPLİN HAPİSLERİNİN İNFAZI 39
3.3.1. Disiplin Hapsi 39
3.5.2. Tazyik Hapsi 40
3.5.3. Hapsen Tazyik (2004 sayılı İİK ve 6183 sayılı Kanun) 43
3.4. GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI 44
3.4.1.Belirli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakma (5237 S.K.'nın 53. md.) 44
3.4.2. Güvenlik Tedbirinin İnfazı 45
3.4.3 .Akıl Hastalarına Özgü Güvenlik Tedbirleri (5237 S.K.'nın 57. md.) 46
3.4.4. Alkol ya da Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Bağımlısı Kişilere Özgü Güvenlik Tedbirleri . 47
3.4.5.Mükerrirlere Özgü Denetim Serbestlik ve Etkin pişmanlık 47
3.4.6. Sınır Dışı Edilme 48
4. ADLİ KONTROL İŞLEMLERİ 48
4.1. Adli Kontrol Türleri 48
4.2. Adres Değişikliği 49
4.3 Adli Kontrol Kararının Kaldırılması 49

4.4. Adli Kontrol Kararının Kapatılması 49
5.HAPİS VE ADLİ PARA CEZALARININ İNFAZINDA DENETİMLİ SERBESTLİK 50
5.1. Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanmak Suretiyle Cezanın İnfazının Koşulları 50
5.2. Hapis Cezasının İnfazında Denetimli Serbestliği Sona Erdiren Haller 50
5.3. Adli Para Cezalarının İnfazında Denetimli Serbestlik 51
5.3.1. Adli Para Cezasının İnfazında Denetimli Serbestliği Sona Erdiren Haller 51
6. 6284 SAYILI KANUN UYARINCA VERİLEN KARARLARIN İNFAZI 51
6.1. AİLENİN KORUNMASI KAPSAMINDA İNFAZ REJİMİ 51
6.1.1. Tanım ve Kapsamı 51
6.1.2. Tedbir Kararının İhlali Halinde Yapılacak İşlemler 52
7.KISA SÜRELİ HAPİS CEZASINA KONU SEÇENEK YAPTIRIMLARIN İNFAZI 53
7.1. Mağdurun veya Kamunun Uğradığı Zararın Kısmen veya Tamamen Giderilmesi 53
7.2. Eğitim Kurumuna Devam Yükümlülüğünün İnfazı 53
7.3. Belirli Yerlere Gitmekten Veya Etkinlikleri Yapmaktan Yasaklılık 54
7.4. Ehliyet Ve Ruhsat Belgelerinin Geri Alınması, Belli Bir Meslek ve Sanatı Yapmaktan Yasaklılık 54
7.5. Kamuya Yararlı Bir İşte Çalışma 54
8. İNFAZ SIRASINDA VERİLECEK KARARLAR 54
8.1. Mahkûmiyet Hükmünün Yorumunda Veya Çektirilecek Cezanın Hesabında Duraksama 54
9. ÖZEL İNFAZ USULLERİ 55
10. İNFAZDA ZAMANAŞIMI SÜRELERİ 56
11.HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASI (CMK'nın 231/8, 9. md.) 60
12. SPOR MÜSABAKALARINDAN YASAKLILIK (6222 S.K.) 61
13. KIRMIZI BÜLTEN – ADLİ YARDIMLAŞMA 61
13.1. Kırmızı Bülten 61
13.1. Adli Yardımlaşma (Suçluların iadesi) 65
13.1.2. İade Talepnamesi 66
14.İNFAZ BİRİMİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR 72
14.1. İlamat ve İnfaz İşlemlerinde Personelin Önemi 72
14.2. İnfaz İşlemlerinde Sıkça Yapılan Hatalar ve Dikkat Edilecek Hususlar 73

1. İLAMAT VE İNFAZ UYGULAMALARI

1.1. Giriş

İnfaz; kelime olarak yerine getirme, icra etme anlamına gelir.

Ceza hukukunun ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirilen İnfaz hukuku; kesinleşmiş mahkeme kararlarının yerine getirilmesine ilişkin kurallar bütününü ifade eder.

Uygulamada kesinleşmiş mahkumiyet kararları ilam olarak adlandırılır. Buna dair işlem ve kayıtlara ise ilamat denir.

İlamat ve infaz uygulamalarında yer alan başlıca mevzuat şunlardır.

- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun,
- 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu,
- Halen belirli cezaların infazında geçerli olan 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun,
- 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu,
- Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük,
- Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği,
- Diğer ilgili mevzuat.

Bilindiği üzere ceza süreci suçun işlenmesi ile başlayıp soruşturma ve kovuşturma aşamaları ile devam eden yasal bir süreçtir. Hükmün kesinleşmesi ile birlikte infaz olarak kabul edilen temel süreç başlar. Bu anlamda infaz, ceza sürecinin soruşturma ve kovuşturmadan sonraki üçüncü sac ayağı olarak önemli ve kritik bir yerde konumlanmaktadır.

1.2. İnfazın Amaçları, İlkeleri, Kamusal ve Özel Muhatapları

1.2.1. İnfazın Temel Amaçları

Ceza hukukuna hakim olan temel amaçlar, ceza hukukunun bir alt dalı olarak kabul edilen infaz hukukunda da geçerlidir. Buna göre ulaşılan genel kabule göre infaz uygulamalarının iki temel amacı vardır:

Suç işleyen hükümlünün ıslah edilerek topluma sağlıklı bir şekilde tekrar uyum sağlaması, (Islah edici amaç)

Toplumun diğer bireylerini suç işlemekten caydırmak (Önleyici amaç)

Bunların dışında kendisine karşı suç işlenen mağduru manevi açıdan tatmin etmek düşüncesi de infazdaki ikincil amaçlardan biri olarak değerlendirilebilir. İnfaz sürecinin sağlıklı bir şekilde tamamlanması toplumdaki adalet duygusunun güçlenmesine de ciddi bir katkı sağlayacaktır.

5275 sayılı Kanun'un 3/1 maddesi: Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün; yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamlara ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır.

1.2.2. İnfazın İlkeleri

- İnsan onuru en yüksek değer kabul edilir.

- Tüm infaz uygulamaları eşitlik temelinde olmalıdır. Bu anlamda kişilerin yaradılış özelliklerine göre ayrımcılık yapılması yasaktır.

- İşkence ve eziyet anlamına gelebilecek uygulamalardan kaçınılmalıdır.

- İnfazdan beklenen amaç ile kullanılan aracın orantılı olması gerekir. (Orantılılık ilkesi)

Örneğin; hükümlünün mevzuat hükümlerine göre ceza infaz kurumunda geçirmesi gereken süreden bir gün bile fazla yatırılması o hükümlünün kişi hürriyetini zedeleyeceği gibi, bir gün eksik yatırılması suçun mağdurunun ve genel olarak toplumun adalet duygusunu zedeler.

5275 sayılı Kanun'un 2. maddesi: (1) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin kurallar hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanır.

(2) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz.

1.2.3. Kamusal ve Özel Muhataplar

İnfaz uygulamalarının konusunun ve sürecinin anlaşılabilmesi bakımından sürecin muhataplarının bilinmesi gerekir. Bu muhatapları iki başlık altında incelersek;

Kamusal Muhataplar:

İnfaz sürecinde yer alan başlıca kamusal karar organları Cumhuriyet başsavcılığı, hükmü veren mahkeme ve infaz hakimliğidir.

İnfazın icrası sırasında bu kararları uygulayan kamusal muhataplar olarak ise ceza infaz kurumları ve denetimli serbestlik müdürlükleri sayılabilir.

Adli kolluk birimleri ise infaza dair işlemlerde yakalamanın icrası ve bir kısım adli kontrol tedbirlerinin uygulanması bakımından tali bir yere sahiptir. Nitekim tam teşekküllü

devlet hastaneleri ve adli tıp kurumunun da mevzuatın belli maddelerinde düzenlenen şekilde infaz sürecinde işlevleri vardır.

İnfaz sürecinin temel yetkilisi Cumhuriyet başsavcılıklarıdır. İnfazın başlaması, icrası ve yerine getirilmesi ile birlikte evrakın kaydının kapatılarak mahkemesine iadesi sürecini Cumhuriyet başsavcılığı yürütür.

5275 sayılı Kanun'un 5. maddesine göre; "Mahkeme, kesinleşen ve yerine getirilmesini onayladığı cezaya ilişkin hükmü Cumhuriyet başsavcılığına gönderir. Bu hükme göre cezanın infazı Cumhuriyet savcısı tarafından izlenir ve denetlenir."

Özel Muhataplar:

Hükümlü: Hakkında kesinleşen bir mahkumiyet ilamı olan kişi anlamına gelir. Hükümlü infaz sisteminin başlangıç noktasıdır.

Hükmen Tutuklu (Hükümözlü): Hakkında mahkumiyet kararı verilen ancak mahkumiyet kararı kesinleşmemiş tutuklu sanığı ifade eder.

Uygulamada hükmü veren ceza mahkemeleri hükümle birlikte tutukluluğun devamına da karar vermiş ise hüküm özeti dediğimiz belgeyi ceza infaz kurumuna gönderir. Bu belgenin düzenlenmesi ile birlikte ceza infaz kurumu kayıtlarında tutuklu olan kişi hüküm özlü durumuna gelmiş olur.

Tutuklu: İşlediği ya da işlemiş sanıldığı bir suç dolayısıyla şüphelinin kaçmasını önleme, delillerin korunması vb. gibi nedenlerle yasalar uyarınca özgürlükten yoksun bırakılan kişidir.

Tutuklanan şüpheli veya sanık hakkında Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesi uyarınca kararı veren hakim veya mahkeme tarafından bir tutuklama müzekkeresi düzenlenir. Tutuklama müzekkeresi Cumhuriyet savcısı tarafından havale edilerek tutuklanan şahısla birlikte ceza infaz kurumuna gönderilir.

Avukatlar: Hükümlü, hükmen tutuklu ve tutuklu vekilini ifade eder. Avukatlar bu şahıslar adına Cumhuriyet başsavcılığına, mahkemelere ve diğer kamusal kurumlara talepte bulunabilir. Ancak infaz uygulamalarının münhasıran kişiye özgü ve kişiye sıkı sıkıya bağlı olması nedeni ile tebligatların bizzat hükümlüye yapılması, avukata tebliğ veya bildirimle yetinilmemesi gerekir.

Vasi: Vesayet altındaki küçüğün veya kısıtlının kişiliği ve malvarlığı ile ilgili bütün menfaatlerini korumak ve hukukî işlemlerde onu temsil etmekle yükümlü olan kişidir.

Türk Medeni Kanunu'nun 407. maddesindeki "Bir yıl veya daha uzun süreli özgürlüğü bağlayıcı bir cezaya mahkûm olan her ergin kısıtlanır. Cezayı yerine getirmekle görevli makam, böyle bir hükümlünün cezasını çekmeye başladığını, kendisine vasi atanmak üzere hemen yetkili vesayet makamına bildirmekle yükümlüdür." düzenleme uyarınca bir yıldan fazla hapis cezasına mahkum edilmiş olan hükümlüye ceza infaz kurumunun bildirimi ile sulh hukuk mahkemesince vasi atanır.

Hükümlünün vesayet kararı ile birlikte fiil ehliyeti ve borçlanma kabiliyeti ortadan kalktığından, ödeme emri tebliği gibi bir kısım infaz işlemlerinde vasi muhatap alınır.

Diğer ilgililer: Hükümlü ve tutuklu yakınları, dosyanın mağdur ve katılanları da infaz bürolarına müracaat ederek yakalamalı hükümlünün adresini ihbar etmek, ceza infaz kurumunda görüş talebinde bulunmak, ceza infaz kurumundaki hükümlü veya tutuklunun herhangi bir sorun veya talebini iletme gibi istemlerde bulunabilirler. Ancak bu kişiler teknik anlamda infazın doğrudan muhatapları değildir.

1.3. İnfaza Konu Kararlar

Hüküm çeşitleri 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 223. maddesinde; beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, mahkumiyet, güvenlik tedbirine hükmedilmesi, davanın reddi veya düşmesi kararı olarak ifade edilmiş olup bunlardan sadece mahkumiyet (Hapis cezası, adli para cezası veya seçenek yaptırımlar) ve güvenlik tedbirlerine hükmedilmesi durumunda infaz edilecek bir karar söz konusu olur.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda suç fiili karşılığında uygulanacak yaptırımlar "Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri" olarak düzenlenmiştir.

1.3.1. Hapis Cezaları

Hapis Cezası: Ceza mahkemesinde yapılan yargılama sonucunda sanığa verilen, hükümlü olan kişinin belli bir süre hürriyetinden yoksun bırakılmasını gerektiren bir cezadır. (5237 sayılı TCK'nın 47, 48 ve 49. md.leri)

Hapis Cezaları Türk Ceza Kanunu'nda, üç çeşit olarak belirtilmiştir.

- Ağırlaştırılmış müebbet hapis: Hükümlünün hayatı boyunca devam eden, yasa ve tüzükte belirtilen sıkı güvenlik rejimine göre çektirilir. (TCK'nın 47 md).
- Müebbet hapis: Hükümlünün hayatı boyunca devam eden hapis cezasıdır. (TCK'nın 48 md.).
- Süreli hapis: Yasada aksi belirtilmedikçe bir aydan az, yirmi yıldan fazla olmayan hapis cezasını ifade eder. Bu süre ancak temel ceza için belirlenen süredir ve cezanın arttırılması sebepleri ne kadar çok olursa olsun artırım oranlarının uygulanması sonucu süreli hapsin süresi 30 yılı geçemez. (TCK'nın 61/7 md.)

Süreli hapis kendi içinde ikiye ayrılır (TCK'nın 49/1 md.).

- 1-Kısa Süreli Hapis: Bir yıl veya daha az süreli hapis cezası,
- 2-Uzun Süreli Hapis: Bir yılın üstündeki süreli hapistir.

1.3.1.1. Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis Cezası

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 47. maddesi uyarınca hükümlünün hayatı boyunca devam eden, kanun ve tüzükte belirtilen sıkı güvenlik rejimi uyarınca infazı gereken cezalardır.

1.3.1.2. Müebbet Hapis Cezası

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 48. maddesi uyarınca hükümlünün hayatı boyunca devam eder.

1.3.1.3. Süreli Hapis Cezası

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 49/1. maddesi uyarınca kanunda aksi belirtilmeyen hallerde bir aydan az, yirmi yıldan fazla olmayan hapis cezasıdır.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 49/2. maddesi uyarınca hükmedilen bir yıl veya daha az süreli hapis cezası kısa süreli hapis cezasıdır.

1.3.2. Adli Para Cezaları

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 52. maddesinde düzenlenmiş olup; "Adli para cezası beş günden az ve yedi yüz otuz günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından devlet hazinesine ödenmesinden ibarettir."

1.3.3. Güvenlik Tedbirleri

Türk Ceza Kanunu ve diğer ceza mevzuatlarında temel cezaların yanında mahkumiyet hükmü ile birlikte güvenlik tedbirlerine de yer verilmiştir.

Başlıca güvenlik tedbirleri;

- Belirli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma (TCK 53. md.)
- Eşya Müsaderesi (TCK 54. md.)
- Kazanç Müsaderesi (TCK 55 md.)
- Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri (TCK 56. md.)
- Akıl Hastalarına Özgü Güvenlik Tedbirleri (TCK 57. md.)
- Mükerrirlere Özgü Güvenlik Tedbirleri (TCK 58/8. md.)
- Tüzel Kişiler Hakkında Güvenlik Tedbirleridir. (TCK 60 md.)

Bunların dışında da Türk Ceza Kanunu'nun 221/5 maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık kapsamında, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231/8 maddesinde düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılması ile birlikte, Türk Ceza Kanunu'nun 51/4 maddesinde düzenlenen erteleme halinde, Türk Ceza Kanunu'nun 191. maddesinde düzenlenen

uyuşturucu madde bulundurmak ve kullanmak suçunda ve diğer mevzuatta özel güvenlik tedbirleri bulunmaktadır.

1.3.4. Disiplin Hapisleri

Ceza veya güvenlik tedbiri niteliğinde olmayan ancak hürriyeti bağlayıcı niteliği gereği hapis cezasına benzerliği bulunan özel mevzuatlara düzenlenen tazyik hapsi, (İcra İflas Kanunu (İ.İ.K.) hapsen tazyik (İ.İ.K.) mal beyanında bulunmamak), zorlama hapsi (6284 S.K.), disiplin hapsi (CMK 2/1 md.) başlıca disiplin hapisleridir.

1.4. Adli Kontrol

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 109-112. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Bir suç sebebiyle yürütülen soruşturmada, 100. maddede belirtilen tutuklama sebeplerinin varlığı halinde şüphelinin tutuklanması yerine adli kontrol altına alınmasına karar verilebilir.

Adli kontrol çeşitleri aynı Kanun'un 109/3 maddesinde sınırlı sayıda olmak üzere belirtilmiştir. Yasal şartlar oluştuğu takdirde ceza yargılaması sırasında da adli kontrol kararı verilebilir.

Bu kararlar sulh ceza hakimliği ya da mahkeme tarafından Cumhuriyet başsavcılığı ilamat ve infaz bürolarına denetimli serbestlik defterinden kayıt numarası alacak şekilde gönderilir. Kaydın oluşmasının hemen akabinde Cumhuriyet başsavcılığı tarafından kararın gereğinin yapılması için evrak UYAP ortamında adres itibariyle denetimli serbestlik müdürlüğüne ya da bağlı bulunan Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir. Temel infaz işlemleri denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından takip edilir.

2. İNFAZIN ÖN KOŞULLARI VE İLAMIN İNCELENMESİ

Ceza mahkemelerince verilen ve kesinleşen ilamlar infaz için ilgili Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilir. (5275 S.K. 5.md.) Cumhuriyet başsavcılığına infaz için gönderilen ilamın genel kontrolünden sonra ilam infaz için kayda alınır.

Mahkeme ilamı aşağıdaki hususlar dikkate alınarak incelenir:

- İlamda kesinleşme şerhi olup olmadığı, ne şekilde kesinleştiği, varsa istinaf ilamı ve Yargıtay ilamının ekli olup olmadığının kontrol edilmesi, yok ise temin edilmesi, Yargıtay veya istinaf ilamına göre kesinleştirmenin doğru yapılıp yapılmadığı,

- İlamda var ise hükümlünün gözaltında veya tutuklulukta kaldığı sürelerin ilgili mahkemesinden başka cezadan mahsup edilip edilmediği, tutuklu kaldığı ceza infaz kurumundan ise bu ilamdan dolayı tutuklama müzekkeresinin infaz görüp görmediği müzekkere ile sorulur.

- Hükümlü çocuk ise, bir başka ifade ile yaşı 18 den küçükse Türk Ceza Kanunu'nun 31. maddesindeki yaş indirimi hükümlerinin (12-15 yaş arasında 1/2, 15-18 yaş arasındakilere 1/3 indirim) uygulanıp uygulanmadığı incelenir.
- Hükümlünün gözaltında ve tutuklulukta kaldığı süre fiilen ceza infaz kurumunda kalması gereken sürenin tamamını karşılaması durumunda hükümlüye çağrı kağıdı çıkarılmaz ve hükümlü bu cezasından dolayı ceza infaz kurumuna alınmaz. Hükümlünün tutuklu kaldığı ceza infaz kurumundan tutuklu kaldığı sürelerde iyi halli olup olmadığına dair belgeler alındıktan sonra evrak üzerinden koşullu salıverilme süresi ilamın kesinleşme tarihi esas alınarak şartla tahliye kararı mahkemesinden istenir.
- Hükümlünün tutukluluk süresi hakederek tahliyesini karşılıyorsa iyi hal kararına gerek olmaksızın müddetname yapılarak "mevkufen infaz" nedeniyle ilam mahkemesine iade edilir.
- Mahkemenin ilamında verilen ceza yönünden yapılan indirimler sonucu hesaplamada hata var ve temyize/istinafa gitmeden kesinleşmiş ve mahkemesince ek karar ile düzeltilmesi mümkün değil ise durum Cumhuriyet savcısına bildirilerek Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309 maddesi gereği olağanüstü kanun yoluna gidilmesi sağlanabilir.
- İlamın temyiz veya istinaf edilmeden kesinleşmesi halinde; hapis cezası verilmesine rağmen yasal şartlar itibari ile hükmün açıklanmasının geri bırakılması, tecil veya hapis cezasının adli para cezasına çevrilmesi zorunluluğunun bulunduğu hallerde, bu durumun Cumhuriyet savcısına bildirilmesiyle olağanüstü kanun yoluna gidilmesi sağlanabilir.
- İlamda tekerrür olup olmadığı ve varsa tekerrüre esas alınan ilamın tekerrür şartlarını taşıyıp taşımadığına bakılır.
- Cezanın zamanaşımına uğrayıp uğramadığı, 23 Nisan 1999 tarih ve 4616 sayılı Kanun kapsamında (10 yıl ceza indirimi) olup olmadığı, fiilin suç olmaktan çıkarılıp çıkarılmadığı veya affa uğrayıp uğramadığı kontrol edilir.
- İlama konu suçun ve tekerrüre esas alınan suçun uzlaşma kapsamında olup olmadığı ve bu hususta mahkemenin uzlaşma yoluna gidip gitmediği konuları incelenir.
- İnfazda duraksama ya da lehe kanun değişikliği olup olmadığı hususları incelenir.

2.1. Kesinleşme (5275 S.K. 4 md.)

İnfaz hukukunun temel koşulu 5275 sayılı Kanun'un 4. maddesine göre konulmuş olan; "Mahkumiyet hükümleri kesinleşmedikçe infaz olunmaz." ilkesidir. Bu sebeple gerek

evrakın infaz bürosuna ilk verildiği aşamada gerek diğer aşamalarda hükmün kesinleşip kesinleşmediğinin infaz görevlileri tarafından gözetilmesi gerekir.

Buna göre ceza yargılamasında mahkumiyet hükümleri üç ayrı şekilde kesinleşebilir.

2.1.1. Kesin kararlar

İlk derece ceza mahkemeleri tarafından verilen kimi kararlara karşı olağan kanun yolu kapalıdır. Bu kararlar verildiği tarih itibariyle kesinlik kazanır.

Hapis cezasından çevrilenler hariç olmak üzere doğrudan verilen 3.000,00 TL ve altındaki adli para cezalarına ilişkin mahkumiyet hükümleri kesindir. (CMK'nın 272/3 md.)

Bununla birlikte kararın verildiği tarihe göre değişen mevzuat hükümleri gereğince kesinliğe ilişkin parasal sınırlar değişebilmektedir.

Karar tarihi 01/06/2005 tarihinden önce ise hapisten çevrilen para cezaları hariç olmak üzere 2.000,00 TL ve altındaki adli para cezaları, 01/06/2005 ile 07/10/2010 tarihleri arasında ister doğrudan verilsin ister hapisten çevrilmiş olsun 2.000,00 TL ve altındaki adli para cezaları kesindir.

07/10/2010 ile 14/04/2011 tarihleri arasında Anayasa Mahkemesi'nin 2009/114 karar sayılı iptal kararı gereğince tüm kararlara karşı olağan kanun yolu açıktır. 14/04/2011 tarihinden itibaren verilen kararlar yönünden yukarıda belirtildiği şekilde hapis cezasından çevrilenler hariç olmak üzere doğrudan verilen 3.000,00 TL ve altındaki adli para cezalarına ilişkin mahkumiyet hükümleri kesindir.

2.1.2. Tarafların İstinaf Kanun Yoluna Müracaat Etmemesi

İstinaf istemi hükmün açıklanmasından itibaren yedi gün içinde yapılmalıdır. Hüküm, hak sahiplerinin yokluğunda açıklanmış ise süre tebliğden itibaren başlar. Yasal süre içerisinde taraflar istinaf isteminde bulunmazlar ise karar kesinleşmiş olur.

Bunun tek istisnası on beş yıl ve daha fazla hapis cezalarına ilişkin hükümler Bölge Adliye Mahkemesince resen incelenir. (CMK'nın 272. md.)

2.1.3. Olağan Kanun Yoluna Tabi Kararların Kesinleşmesi

Süresi içerisinde yapılan istinaf başvurusu hükmün kesinleşmesini engeller. İstinaf başvurusu üzerine bölge adliye mahkemesince verilen "istinaf başvurusunun esastan reddine" dair karar ile birlikte hüküm kesinleşir. Ancak Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 286. maddesine göre cezanın veya beraat kararının niteliğine ve miktarına göre temyiz yolu açık olan kararlar üçüncü derecede yani Yargıtay ilgili ceza dairesince verilen "onama" kararı ile kesinleşir.

2.2. İlam Evraklarının İçermesi Zorunlu Belgeler

Yeni kesinleşen bir mahkumiyet hükmü mahkeme tarafından ilamat numarası alacak şekilde Cumhuriyet başsavcılığı ilamat ve infaz bürosuna gönderilir. Kayıt işlemi UYAP üzerinden yapıldıktan sonra ilgili ilamat evrakının incelenmesine geçilir. Bir ilamat evrakının içermesi gereken üç zorunlu belge vardır.

Türk Ceza Kanunu'nun 53. maddesi gereğince verilen hak yoksunluğuna ilişkin güvenlik tedbiri kararının infaz edilebilmesi için ilamat numarası alması gerekir. Ceza mahkemesi tarafından asıl mahkumiyet ilamı ile birlikte gönderilmediği takdirde Cumhuriyet başsavcılığının ilgili hak yoksunluğu kararının da ilamat numarası alacak şekilde mahkemeden istemesi gerekir.

- Gerekçeli Karar
- Kesinleşme Şerhi
- Ceza Fişi

Bu belgelerden herhangi biri eksik ise ilamat evrakı mahkemeden herhangi bir ek karar istenmeden Cumhuriyet başsavcılığı tarafından ilamat kaydı kapatılarak iade olunur.

2.3. İlam Evrakının İçermesi Gereken Tali Belgeler

Aşağıda sayılan belgeler ilamat evrakında bulunmaması infaza engel teşkil etmemekle birlikte bir ilam evrakının sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesi ve hata yapılmaması bakımından UYAP ortamından veya ilgili mahkemeden müzekkere ile temin edilmesi gereken belgelerdir.

2.3.1. Tutukluluk - Gözaltı Bilgileri

Hükümlünün hakederek ve koşullu salıverilme tarihinin doğru olarak tespiti bakımından tutukluluk ve gözaltı bilgileri ile başkaca bir cezadan mahsup edilip edilmediğinin mahkemesinden, infaz görüp görmediğinin ise ceza infaz kurumundan müzekkere ile sorulması gerekir.

2.3.2. Evveliyat İnfaz Evrakları

İnfazın belirli sebeplerle durması, infaz evrakının mahkemece geri istenilmesi ve koşullu salıverilmenin geri alınmasına ilişkin ilamlarda infaz öncesinde eskiye dair infaz evrakının tümünün UYAP'tan ilgili mahkemesinden istenmesi ve ana dosyaya eklenmesi gerekir. Bu şekilde geçmişteki kısmi infazlar ve mahsup detayları öğrenilmiş olacaktır.

2.3.4. Kanun Yolu Kararları

Hükmün kesinleşmesinin yukarıda açıklandığı şekilde olağan kanun yolu ile olması halinde buna ilişkin bölge adliye mahkemesinin esastan redde dair kararı veya Yargıtay'ın temyizde onamaya dair kararı evraka eklenmelidir. Çünkü düzelterek onamaya dair kararlar ilk derece mahkemesinin mahkumiyet hükmünün içeriğini değiştirebilir.

Örneğin ilk derece mahkemesi mükerrirlere özgü infaz rejimine karar verirken kanun yolu mercii hükümden bu kısmın çıkarılmasına veya verilen ceza miktarının düşürülmesine karar vererek infaza esas hükmü değiştirebilmektedir. Hatta daha ileri aşamada tereddüt halinde ilk derece mahkemesinin mahkumiyet hükmünün evveliyattaki bozma kararlarının da evraka eklenmesinde fayda vardır.

2.3.5. Erteleme (TCK 51) ve Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılmasına Dair Kararların (CMK 231) Aynen İnfazına İlişkin Kararlarda İlk Erteleme ve Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararlarının Gönderilmesi

Aynen infaz kararları genelde mahsup ve gerekçe bilgileri içermediğinden hükmün doğruluğunun infaz görevlileri tarafından denetlenebilmesi için bu kararların altında yatan ilk erteleme ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarının dosyaya temini gerekir.

2.4. Hüküm İncelemede Dikkat Edilecek Hususlar ve Muhtemel Sorunlar

İnfaz evrakı üzerinde Cumhuriyet başsavcılığı tarafından işlem yapılırken uygulamada bazı sorunlar ile karşılaşılmaktadır.

2.4.1. Kesinleşme Hatası

Mahkumiyet hükmü incelenirken infaz görevlisi tarafından hükmün usulüne uygun kesinleşmediği evrak üzerinden veya yazışmalar sonrasında anlaşılır ise 5275 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca mahkumiyet hükmü kesinleşmeden infaz olunamayacağından mahkemesine iade edilmesi gerekir.

Cumhuriyet başsavcılığı kesinleşme hususunda herhangi bir sebeple tereddüte düşerse aynı Kanun'un 98. maddesi uyarınca bu hususun mahkemeden ek karar veya müzekkere ile açıklatılmasını istemelidir.

2.4.2. Gerekçeli Karar - Ceza Fişi - Kesinleşme Şerhi Uyumsuzlukları

İnfaza konu mahkumiyet kararı infaz savcılığına gelmekle birlikte UYAP'ta kayıt oluşmasının akabinde infaz görevlileri tarafından gerek hükmün denetlenmesi, gerek ilk yapılacak işlemlerin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi bakımından hassasiyetle incelenir.

Uygulamada yeni ilamat evraklarında en sık rastlanılan hatalardan birisi de gerekçeli karar, ceza fişi ve kesinleşme şerhindeki bilgiler arasındaki uyumsuzluktur. Bu üç belge arasında; hükümlünün kimlik bilgileri, mahkemenin esas - karar - tarih bilgileri, mahkumiyet sevk maddeleri, ceza miktar ve türü birbiriyle aynı olmalıdır.

Örnek verecek olursak; hüküm fıkrasında 1 yıl 15 ay hapis cezası olarak belirlenen ceza kesinleşme şerhinde 1 yıl 15 gün hapis olarak yazılı olabilir.

Hükümde hırsızlık suçundan mahkumiyet kararı kurulmasına rağmen kesinleşme şerhi ve ceza fişinde dolandırıcılık, resmi belgede sahtecilik gibi gerçek duruma uygunluk göstermeyen kayıtlar söz konusu olabilir.

Bu gibi hallerde mahkumiyet hükmünün gerekli uyumu sağlayacak şekilde tekrar infaza yönelik düzenlenmesinin sağlanması bakımından ilamat kaydının kapatılmak suretiyle mahkemesine resen iade edilmesi zorunludur.

Zaman zaman hükümde Türk Ceza Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca erteleme veya Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesine rağmen evrakın ilamat numarası alacak şekilde Cumhuriyet başsavcılığına gönderildiği gözlenmektedir. Bu gibi hallerde evrak yeterince tetkik edilmediği takdirde kişi hürriyetinin haksız olarak sınırlanması söz konusu olabilecektir. Bu tarz yanlış kesinleşmelerde ilamat kaydı kapatılarak evrak mahkemesine iade edilmelidir.

Aynı şekilde mevcut mevzuata göre denetimli serbestlik defterine kayıt olunacak şekilde gönderilmesi gereken evrak, ilamat numarası alınacak şekilde gönderilmekte ya da tersi şekilde işlemler söz konusu olabilmektedir. Bu gibi hallerde de hiçbir işlem yapılmaksızın ilgili kayıt kapatılarak kesinleşmenin tekrar usulünce yapılması için mahkemeye müzekkere yazılmalıdır.

2.4.3. Maddi Hata

Bir hükümde kanun maddesinde, suç tarihinde, hükümlü kimlik bilgisinde veya ceza miktarında açıkça anlaşılır maddi hatalar tespit edilebilir. Bu durumlarda hükmü veren mahkemeden 5275 sayılı Kanun'un 98. maddesi uyarınca ek karar yolu ile maddi hatanın giderilmesi sağlanmalıdır.

2.4.4. Yanlış Tekerrür Uygulaması

Uygulamada mahkemeler Türk Ceza Kanunu'nun 58. maddesinde düzenlenen mükerrirlere özgü infaz rejiminin koşullarının oluşmadığı halde, bu yönde kararlar verebilmekte ve bu kararlar hatalı bir şekilde kesinleşebilmektedir. Hükümlünün aleyhine

sonuç doğuran bu gibi durumlarda Cumhuriyet başsavcılıkları hukuka aykırı olan bu hususu ortadan kaldırmakla yükümlüdür.

Örneğin; tekerrüre esas alınan ilamda hükümlü 18 yaşını bitirmemiş ise, yasal şartlar oluşmadığı halde Türk Ceza Kanunu'nun 58. maddesinin uygulanması hatalıdır.

Aynı şekilde tekerrüre esas alınan ilamın kesinleşme tarihi infazı yürütülen cezanın suç tarihinden sonra ise, yine hatalı mükerrir olarak kabul edilir.

2.4.5. Uyarlama Kararları

Hükmün infazı sırasında meydana gelen ceza mevzuatı değişiklikleri ile hükümlünün lehine yeni sonuçlar ortaya çıkabilir. Türk Ceza Kanunu'nun 7. maddesinde belirtilen genel hükme istinaden bu hallerde ortaya çıkan lehe sonucun hükümlüye tatbik edilmesi gerekir.

Örneğin: 24/11/2016 tarihli 6763 sayılı Kanun ile uzlaştırmaya tabi suçların kapsamı genişletilmiştir. Bu tarihten önce verilen kararlar da ortaya çıkan yeni durumun hükümlüye uygulanması bakımından mevcut infaz evraklarında hükmü veren mahkemelerden infazın durdurulması ve uyarlama yargılaması yapılması istenmiştir.

3. CEZALARIN İNFAZI

3.1. Hapis Cezalarının İnfazı

3.1.1. Çağrı Kağıdı

- Taksirle işlenen suçlarda 5 yıl ve altı, kasten işlenen suçlarda 3 yıl ve altı hapis cezalarına çağrı kağıdı (Davetname) düzenlenir.
- Öncelikle ilamda yazılı adrese çağrı kağıdı tebliğe gönderilir (6411 sayılı Kanun'un 5. md.si ile değişik, 5275 sayılı CGTİHK md.19/2 md.si gereği)
- Düzenlenen davetnamelerde hükümlünün (Terör, örgüt ve cinsel suçlar 2. kez mükerrir olanlar hariç) davet üzerine başvurması halinde 10 günlük ek süre verileceğine dair EK:1 "açık ceza infaz kurumuna gönderilme tutanağı" belgesi düzenleneceği, 10 gün içerisinde başvurmaz ise hakkında yakalama emri düzenleneceği bilgisi verilir.
- Çıkarılan çağrı kağıdın da tutuklulukta ve gözaltında geçen süreler (mahsup) belirtilmelidir.

3.1.2. Hapis Cezasının İnfazının Ertelenmesi

3.1.2.1. 5275 S.K. 17. Maddesine Göre Erteleme

Hakkında çağrı kağıdı çıkartılan ve tebliğden itibaren 10 Günlük süre içerisinde Cumhuriyet başsavcılığına gelen hükümlünün istemi üzerine ve 17. maddesindeki şartlar oluştuğu taktirde ve ayrıca hakkında herhangi bir yakalama emri bulunmadığı durumda hükümlünün dilekçesi alınarak, her defasında 1 yılı geçmemek üzere en fazla 2 kez infazın ertelenmesi mümkündür (5275 sayılı Kanun 17/1-2 md.)

İnfazın ertelemesi kararını, hükmü veren mahkemenin bağlı olduğu yerdeki infazdan sorumlu olan ve çağrı kağıdını çıkartan Cumhuriyet savcısı veya hükümlünün dilekçe ile infaz etmek üzere başvurduğu kendisine en yakın olan Cumhuriyet başsavcılığı verebilir.

Cumhuriyet savcısı infaz ertelemelerinde hükümlüden teminat alınmasına karar verebilir. Bu teminat miktarı, cezanın miktarı ve kişinin sosyal ve ekonomik durumuna göre Cumhuriyet savcısı tarafından belirlenir. Teminatsız erteleme de mümkündür. (5275 S.K'nın 17/5 md.)

Erteleme esnasında teminat alınmasına karar verilmiş ise ödemeye ilişkin evraklar hazırlanarak hükümlünün, teminatı ilgili maliye hesabına yatırması sağlanır. Yatırdığına ilişkin makbuzu ibrazı halinde infaz erteleme kararı yazılarak kararın bir sureti hükümlüye tebliğ edilir.

Süresi içerisinde cezasını infaz etmek üzere müracaat eden hükümlünün teminatının iadesi için cezaevine sevkinden sonra maliyeye müzekkere yazılır. Müzekkereye hükümlünün dilekçesinde belirttiği kendisine ait banka hesap bilgileri eklenir.

Süresi içerisinde müracaat etmediği takdirde kararı veren mahkemeden veya infaz ertelemesi başka yerde yapılmış ise aynı derece nöbetçi mahkemeden "Teminatın Hazineye İrad Kaydı Kararı" talebinde bulunulur. Mahkeme tarafından verilen kararla birlikte makbuz maliyeye üst yazı ile gönderilir. (5271 sayılı CMK'nın 115/2. md.)

Erteleme süresi içinde, hükümlü hakkında kasten işlenen bir suçtan dolayı kamu davası açılması hâlinde, erteleme kararı kaldırılarak ceza derhal infaz olunur.

Hükümlü infazın ertelemesi süresi sonunda teslim olmaz ise, hükümlü hakkında derhal ilam yeri Cumhuriyet savcısı tarafından yakalama emri çıkarılır.

3.1.2.2. 5275 Sayılı Kanun'un 17/4. Maddesine Göre İnfaza Ara Verme

Hükümlünün hapis cezasının infazına başlanmış olsa bile, "İnfaza Ara Verme"de mümkündür. (5275 S.K 17/4 md.)

Hükümlünün yüksek öğrenimini bitirebilmesi, ana, baba, eş ve çocuklarının ölümü veya bu kişilerin sürekli hastalık ve malullükleri nedeniyle ailenin ticari faaliyetlerinin yürütülebilmesinin veya tarım topraklarının işletilebilmesinin imkansız hale gelmesi veya hükümlünün hastalığının sürekli bir tedaviyi gerektirmesi gibi zorunlu ve çok ivedi hallerde, Cumhuriyet başsavcılığının kararı ile 6 ayı geçmemek kaydı ile en fazla 2 defa "İnfaza Ara" verilebilir.

3.1.2.3. İnfazın Ertelenmesinin İstisnaları

İnfazın ertelenmesi veya infaza ara verme hususları aşağıdaki hükümlüler hakkında uygulanamaz. (5275 sayılı CGTİHK'nın 17/6 md.)

- Terör suçluları,
- Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar,
- Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkum olanlar,
- Mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanmasına karar verilenler,
- Disiplin ve tazyik hapsine mahkum olanlar,

Haklarında infaz ertelenmesi kararı verilemez,

3.1.2.4. Hapis Cezasının İnfazının Hastalık Sebebiyle Ertelenmesi (5275 S.K 16. md.)

3.1.2.4.1. Akıl Hastalığı ve Diğer Hastalıklar Sebebiyle

Akıl hastalığına tutulan hükümlünün cezasının infazı geriye bırakılır ve hükümlü, iyileşinceye kadar Türk Ceza Kanunu'nun 57. maddesinde belirtilen sağlık kurumunda koruma ve tedavi altına alınır. Sağlık kurumunda geçen süreler cezaevinde geçmiş sayılır.

Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, mahkumun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkumun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır.

İnfazın iyileşinceye kadar geri bırakma kararı, adli tıp kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığı'nca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumu'nca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığınca verilir.

Geri bırakma kararı, mahkumun tâbi olacağı yükümlülükler belirtilmek suretiyle kendisine ve yasal temsilcisine tebliğ edilir.

Mahkumun geri bırakma süresi içinde bulunacağı yer, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından ilgili Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir. Mahkumun sağlık durumu, geri bırakma kararını veren Cumhuriyet başsavcılığınca veya onun istemi üzerine, bulunduğu veya tedavisinin yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığınca, sağlık raporunda belirtilen sürelere, bir süre bulunmadığı takdirde birer yıllık dönemlere göre, bu fıkrada yazılı usule uygun olarak incelettirilir.

İnceleme sonuçlarına göre geri bırakma kararını veren Cumhuriyet başsavcılığınca, geri bırakmanın devam edip etmeyeceğine karar verilir.

Geri bırakma kararını veren Cumhuriyet başsavcılığının istemi üzerine, mahkumun izlenmesine yönelik tedbirler, bildirimin yapıldığı yerde bulunan kolluk makamı ve memurlarınca yerine getirilir.

Yükümlülüklere aykırı hareket edilmesi hâlinde geri bırakma kararı, kararı veren Cumhuriyet başsavcılığınca kaldırılır. Bu karara karşı infaz hakimliğine başvurulabilir. (5275 S.K. 98/2 md.)

3.1.2.4.2. Ceza İnfaz Kurumu Koşullarında Hayatını Yalnız İdame Ettiremeyen Hükümlülerin İnfazının Ertelenmesi (5275 S.K 16/6 md.)

Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkumun cezasının infazı, 5275 sayılı Kanun'un 16/3. maddesinde belirlenen usule göre, Adli Tıp Kurumu'nca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığı'nca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumu'nca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığınca iyileşinceye kadar geri bırakılabilir. Hükümlünün toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturup oluşturmayacağının tespit edilerek belirli periyotlarla takibinin yapılması için ilgili kolluğa müzekkere yazılır.

3.1.2.4.3. Hamile Olan Hükümlülerin İnfazının Ertelenmesi (5275 S.K 16/4,5. md.):

Hapis cezasının infazı, gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren **6 ay** geçmemiş bulunan kadınlar hakkında geri bırakılır.

Çocuk ölmüş veya anasından başka birine verilmiş olursa, doğumdan itibaren **2 ay** geçince cezanın infazına başlanır.

Kapalı ceza infaz kurumuna girdikten sonra gebe kalanlardan koşullu salıverilmesine altı yıldan fazla süre kalanlar ile eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli sayılanlar hakkında dördüncü fıkra hükümleri (Gebe olan kadınlar için infazın geri bırakılması hükümleri) uygulanmaz. Bu kişilerin cezasının dördüncü fıkrada öngörülen kısmı, ceza infaz kurumlarında kendileri için düzenlenen uygun yerlerde infaz olunur.(5275 S.K 16/5 md.)

3.1.2.4.4. Askerlik Nedeniyle İnfazın Ertelenmesi (5275 S.K 117 ve 118. maddeleri)

Cezasının kesinleşmesinden sonra, asker olan kişiler hakkındaki 1 yıl ve 1 yıldan az hapis cezaları ile miktarı ne olursa olsun tüm adli fara cezalarının infazı terhis tarihine kadar ertelenir.

Hükümlü hakkındaki erteleme kararı askerlik yaptığı birliğe gönderilerek terhis tarihinin ve terhis olurken bildirdiği adres hakkında bilgi verilmesi istenir. Erteleme süresi dolan hükümlü hakkında birliği tarafından terhis bilgisi verilmemiş ise önce ilgili birliğe terhis olup olmadığı müzekkere ile sorulur. Gelen cevabi yazıya göre infaz işlemine kaldığı yerden devam edilir.

Ancak asker hükümlünün hapis cezasının süresi 1 yıl hapisten fazla olursa, infazın ertelenmesi olmaz. Bu durumda hükümlünün askerlik yaptığı yer askerlik şubesinden sorulur. Hükümlünün askerlik yaptığı yerin bağlı olduğu Cumhuriyet başsavcılığına ilam infaz edilmek üzere gönderilir. İlamı alan Cumhuriyet başsavcılığına hükümlünün askerlik yaptığı komutanlığa resmi yazı yazarak, asker hükümlünün 1 yıldan fazla hapis cezası bulunduğundan derhal askeri elbiselerinden arındırılarak, üst rütbeli bir komutanı ile birlikte Cumhuriyet başsavcılığına getirilmesi istenir. Hükümlü getirilince derhal ceza infaz kurumuna alınarak cezası infaz edilir.

3.1.3. Yakalama Emri Düzenleme

İlamın infazı için kendisine davetname gönderilen hükümlü çağrı kağıdının tebliğine rağmen tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içerisinde en yakın Cumhuriyet başsavcılığına müracaat etmez, kaçar ya da kaçacağına dair şüphe uyanırsa Cumhuriyet başsavcılığınca hakkında yakalama emri çıkarılır. (5275 S.K 19/1 md.)

Kasten işlenen suçlarda 3 yıldan, taksirle işlenen suçlarda 5 yıldan fazla hapis cezasının infazı için davetname gönderilmeden doğrudan yakalama emri çıkarılır.(5275 S.K 19/2 md.)

Hükümlü hakkında yakalama emri çıkarılmasının nedeni hükümlünün kaçacağı düşüncesi olduğundan, birden çok kararla verilmiş ve her biri 3 ve 5 yıldan az iki veya daha çok ceza ile ilgili olarak mahkemesinden toplama kararı alınmış, kasten ve taksirle işlenen suçlar kendi aralarında toplandığında sürenin 3 ve 5 yılı aşması durumlarında hükümlü hakkında yakalama emri çıkarılması gerekir.

Ancak kasten işlenen suçtan alınan ceza sözgelimi 2 yıl hapis, taksirle işlenen suçtan alınan ceza da 2 yıl hapis ise toplamda 4 yıl yapsa da lehe değerlendirme ile burada çağrı kağıdı çıkarılmalıdır. Kasten işlenen suçtan alınan ceza 2 yıl, taksirle işlenen suçtan alınan ceza 4 yıl olduğunda, toplamda 6 yıl hapis olacaktır. Lehe yorum yapıp cezaların tamamının taksirle işlenen suçtan alındığını düşünsek bile toplamda 5 yılı aştığı için yakalama emri çıkarılmalıdır. Kasten işlenen suçtan alınan ceza tek başına 3 yılı aşıyorsa taksirle işlenen suçun ceza süresi ne olursa olsun yine yakalama emri çıkarılmalıdır.

Koşullu salıverilmenin geri alınması durumunda doğrudan yakalama emri de çıkarılabilir. Daha önce işlemiş olduğu veya infaz etmiş olduğu bir suçtan dolayı şartla tahliye edilirken hükümlünün kendisine ihtar yapılmış olduğundan tebligatın yapıldığı kabul edilerek yakalama emri çıkarılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Hükümlü infaz etmekte olduğu cezasından dolayı açık veya kapalı ceza infaz kurumundan firar etmiş ise doğrudan yakalama emri çıkarılır.

3.1.4. İlamın Ceza İnfaz Kurumuna Gönderilmesi

Cezaevinde bulunan bir hükümlünün yeni bir cezasına ilişkin ilam Cumhuriyet başsavcılığına infaz için gönderildiğinde yapılan incelemesinden sonra, ilamın kaydı sırasında UYAP ekran uyarısında hükümlünün hangi ceza infaz kurumunda bulunduğu görülür ise bu husus açıklanarak ilam ilgili Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

3.1.4.1. Doğrudan Açık Ceza İnfaz Kurumuna Gönderme

Hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesi gereken durumlar:

Kanun maddesinde de belirtildiği üzere;

a) Kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olanlar,

b) Taksirli suçlardan toplam beş yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olanlar doğrudan açık ceza infaz kurumuna gönderilir.

Ancak yaşı küçük hükümlüler yakalandığında suç türü ve ceza miktarı dikkate alınmaksızın çocuk eğitim evine gönderilir.

Ağır ceza merkez veya mülhakat Cumhuriyet başsavcılıkları, bağlı bulundukları ağır ceza merkezi yargı çevresinde açık ceza infaz kurumu bulunması hâlinde, hükümlülerin doğrudan o yerde bulunan açık ceza infaz kurumlarına gönderilmesine karar verilir.

Ağır ceza merkezi yargı çevresinde açık ceza infaz kurumu bulunmayan merkez veya mülhakat Cumhuriyet başsavcılıkları ise 5. madde kapsamında kalan hükümlülerin Bakanlıkça belirlenen listedeki açık ceza infaz kurumlarından birine gönderilmesine karar verir.

(Değişik fıkra: 22/08/2015-29453 S.R.G. Yön./4. md.) 5. madde kapsamında kalan hükümlülerin infazına başlanabilmesi için;

- Çağrı üzerine gelen hükümlünün gönderileceği açık ceza infaz kurumu belirlendikten sonra, on gün süre verilerek ilgili kuruma teslim olması, aksi takdirde yakalanarak açık ceza infaz kurum alınacağı hususu EK-1'de yer alan açık ceza infaz kurumlarına gönderme tutanağı ile tebliğ ve ihtar olunur. Bu tebligat ve mahkeme ilâmı, derhal açık ceza infaz kurumu bağlı bulunduğu Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.
- Çağrıya uymayan veya EK-1 belgesinde belirtilen açık ceza infaz kurumuna teslim olmayan hükümlüler hakkında 5275 sayılı Kanun'un 19/1 maddesi uyarınca yakalama emri çıkarılır ve yakalandıklarında kolluk marifetiyle açık ceza infaz kurumuna gönderilir.
- Bu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendi kapsamında yakalanan hükümlü, yakalandığı il sınırları içinde açık ceza infaz kurumu bulunmadığı takdirde, Bakanlıkça belirlenen açık ceza infaz kurumuna gönderilmek üzere bulunduğu yer kapalı ceza infaz kurumuna teslim edilir. Teslim alınan hükümlü 5275 sayılı Kanunun 58/3. maddesine

göre işlemleri tamamlandıktan sonra en kısa süre içinde açık ceza infaz kurumuna nakledilir. (Değişik fıkra: 22/08/2015-29453 S.R.G. Yön./4. md.)

Terör suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar ile cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar süresine bakılmaksızın hiçbir şekilde açık ceza infaz kurumuna gönderilemez.

3.1.4.2. Doğrudan Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna Gönderme

Hükümlü yargı çevresindeki ceza infaz kurumuna sevk edildikten sonra hükümlünün yüksek güvenlikli veya başka bir tip kapalı ceza infaz kurumuna sevki Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından sağlanır. Ancak kadın kapalı ceza infaz kurumu veya çocuk ceza infaz kurumu bulunan yerlerde kadın ve çocuklar öncelikli olarak bu ceza infaz kurumuna sevk edilir. Bulunmaması durumunda kadın ve çocuk koğuşları olan ceza infaz kurumlarına sevk edilir.

Bu açıklamalardan sonra kapalı ceza infaz kurumuna gönderilme şartlarını inceleyelim.

- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar,
- Haklarında ikinci defa tekerrür hükümleri uygulananlar,
- Haklarında iyi hal kararı verilse bile, 5275 sayılı Kanunun 44. maddesinde sayılan eylemlerden dolayı toplam beş ve daha fazla hücreye koyma cezası alıp, son hücreye koyma cezasının kaldırılması üzerinden bir yıl geçmemiş olanlar (Değişik bent: 22/2/2017 - 29987 S.R.G. Yön./2. md.)
- Terör ve örgütlü suçlardan hükümlü olup, 6. maddenin ikinci fıkrasının (c) ve (ç) bentleri dışında kalanlar açık ceza infaz kurumlarına ayrılamaz.

Ayrıca;

- Koşullu salıverilme kararı geri alınanların, geri alınan cezalarının tamamı,
- Denetimli serbestlik tedbirinin ihlali sonucunda, koşullu salıverilme tarihine kadar olan sürenin tamamı,
- Çocuk eğitim evleri hariç, kapalı ceza infaz kurumlarından firar edenler ile açık ceza infaz kurumlarından ikinci kez firar etmiş olanların, firar tarihinden önce kesinleşmiş olan cezaları ve koşullu salıverilme tarihine kadar kesinleşerek infazına başlanacak olan cezalarının tamamı kapalı ceza infaz kurumlarında infaz edilir.

3.1.4.3. Çocuk Hükümlülerin Cezaevine Sevk İşlemleri

Hükmü kesinleşen çocuk; suç türü ve ceza miktarına bakılmaksızın çocuk eğitimevine yollanır. Çocuk hükümlünün disiplin cezası veya başka bir suçtan tutukluluk durumu bulunmadığı sürece ilgili kesinleşen hükmü gereğince çocuk eğitim evine gönderilmesi şart olsa da, Ülkemiz şartlarında çocuk eğitim evleri her bölgede bulunmadığından en yakın kapalı ceza infaz kurumuna naklinin ardından eğitim evine sevk edilir. Ardından çocuk hükümlünün

çocuk eğitim evine en yakın zamanda naklinin sağlanması Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne aittir.

3.1.5. TOPLAMA

3.1.5.1. HAPİS CEZASINDA TOPLAMA (İÇTİMA)

Hükümlü hakkında birden fazla hapis cezasının bulunduğu durumda en yüksek cezayı veren mahkeme tarafından 5275 sayılı Kanun'un 99 ve 101. maddeleri gereğince hükümlü hakkındaki hapis cezaları toplanır.

Cezaların toplanması gerektiğinde bu hususta hüküm verme yetkisi en fazla cezaya hükmetmiş bulunan mahkemeye bu durumda birden çok mahkeme yetkili ise son hükmü vermiş olan mahkemeye aittir.

- Yargıtay tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi hâlinde Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'nce,
- Bölge adliye mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi hâlinde bölge adliye mahkemesinin bulunduğu il ağır ceza mahkemesince,
- Bölge adliye mahkemesi tarafından duruşma açmak suretiyle verilmesi hâlinde ise hükmü kaldırılan ilk derece mahkemesince, bu hususta karar verilir.
- Bu madde uyarınca verilen kararlara karşı itiraz yoluna gidilebilir.

Hapis cezaları toplanırken yıllar yıl, aylar ay ve günler gün olarak toplanır

Toplama kararı suç tarihine göre değişmekte olup;

- 01/06/2005 Tarihinden önce işlenen suçlarda 765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunu'nun 68. 77. maddelerine göre,
- 01/06/2005 tarihinden sonra işlenen suçlarda 5275 sayılı Kanun'un 99. maddesine göre,
- 01/06/2005 tarihinden önce işlenen suçlardan ve 01/06/2005 tarihinden sonra işlenen suçlardan verilen cezalarda: toplama talebi içerisinde yer alan cezaların toplanmasında 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 77. maddesinde düzenlenen üst sınırlar aşılmadığı takdirde 5275 sayılı Kanun'un 99. maddesine göre toplama kararı talep edilir.
- 01/06/2005 tarihinden önce işlenen suçlardan verilen cezaların toplamı 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 77. maddesinde belirtilen üst sınırı aşıyorsa 765 sayılı Türk Ceza

Kanunu'nun 77. maddesindeki üst sınır ile 5275 sayılı Kanun'un 99. maddesine göre toplama kararı talep edilir.

Not: Bu durumlarda dahi hükümlünün koşullu salıverme süresi hesaplanırken 5275 sayılı Kanun'un 107/1-e maddesine göre 28 yıl veya 107/2 maddesine göre 32 yıllık süreler esas alınmalıdır.

3.1.6. TOPLAMA YASAĞI OLAN CEZALAR

Nitelikleri ve infaz rejimlerinin farklı olması itibariyle koşullu salıverilme hükümlerinin uygulanmayacağı cezalar diğer cezalar ile toplanamaz. Burada infaz rejiminden farklı olmasından kastımız koşullu salıverilme hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağıdır.

Koşullu salıverilme hükümleri uygulanmayan cezalar zamanaşımı süreleri dikkate alınarak kesinleşme tarihine göre en eski olandan başlayarak sıraya konularak infaz edilir.

Koşullu salıverilme hükümlerinin uygulanmayacağı cezaları sıralarsak;

- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında
  - ✓ Devlet güvenliğine karşı işlenen suçlar,
  - ✓ Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı işlenen suçlar,
  - ✓ Milli savunmaya karşı suçlar,
  - ✓ Örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar,
- Koşullu salıverme kararının geri alınmasına dair kararlar,
- İkinci kez mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanan ilamlar,
- Disiplin hapsi,
- Tazyik hapsi,
- Zorlama hapsi,
- 5275 sayılı Kanun'un 110. maddesine göre özel infaz usulleri uygulanan cezalar,
- Doğrudan verilen adli para cezası ile suç tarihi 01/03/2008 den sonra hapisten çevrili adli para cezasının ödenmemesi üzerine adli paradan çevrilme hapis cezaları,
- Terör suçundan tutuklu veya hükümlüyken iken firar ya da ayaklanma suçundan mahkum edilmiş olanlar ile disiplin cezası olarak üç defa hücre hapis cezası alanlar,
- Terör suçundan mahkum olup hükümlerin kesinleşmesinden sonra bu yasa kapsamına giren başka bir suçu işleyenler hakkında koşullu salıverme hükümleri uygulanamaz.

3.1.7. TEKERRÜR

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 58/6, 7. maddelerinde belirtildiği üzere, ceza mahkemesi kararında mükerrirlere özgü infaz rejiminin uygulanacağı ve tekerrüre esas alınan ceza da belirtilmelidir.

5275 sayılı Kanun'un 108/1. maddesinde belirtildiği üzere; tekerrür halinde işlenen suçtan dolayı mahkum olunan;

- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının 39 yılının,
- Müebbet hapis cezasının 33 yılının,
- Süreli hapis cezasının ise dörtte üçünün (Hükümlünün lehine olan durumlar hariç)

İnfaz kurumunda iyi halli olarak çekilmesi durumunda, koşullu salıvermeden yararlanılabileceği hükme bağlanmıştır.

5275 sayılı Kanun'un 108/3. maddesi gereğince; "İkinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanması durumunda, hükümlü koşullu salıverilmez" maddesi dikkate alınacaktır.

İkinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi için, yargılaması yapılan her iki suçun suç tarihleri 01/06/2005 – 08/07/2005 tarihleri arasında olanlar hariç ve her iki mahkemece de "mükerrirlere özgü infaz rejiminin uygulanmasına" karar verilmelidir. Ayrıca ikinci kez mükerrirliğe karar veren mahkeme tekerrüre esas ceza olarak, birinci kez mükerrirliğe karar veren mahkemenin cezasını esas almalıdır. Ancak bu durumda 5275 sayılı Kanun'un 108/3. maddesi gereği hükümlü hakkında koşullu salıverme tahliye uygulanmayacak, ceza tamamen infaz edilecektir. (Yargıtay 3. Ceza Dairesinin, 01/10/2014 tarih, 2014/ 30512 Esas ve 2014/ 32171 sayılı Kararı da bu yöndedir.)

5275 sayılı Kanun'un 108/3. maddesinde belirtildiği üzere, ikinci kez tekerrür hükümlerinin uygulanması halinde, hükümlünün şartla salıverilmesi mümkün olmayacaktır. Hapis cezasının tamamını indirimsiz olarak ceza infaz kurumunda infaz edecektir.

3.1.8. MAHSUP

İnfaz edilecek cezanın kesinleşmesinden önce aynı suçun soruşturması ve kovuşturması sırasında gerçekleşen şahsi hürriyeti kısıtlama sonucu doğuran bütün haller (tutukluluk ve gözaltı) nedeni ile geçirilmiş sürelerin cezayı veren mahkemece hükümle birlikte verilen cezadan düşürülmesine karar verilir. (TCK'nın 63. md.)

İnfaz edilecek ceza dışındaki suçların soruşturmaları ve kovuşturmaları sırasında gerçekleşen tutuklulukta ve nezarette geçirilmiş olan sürelerin mahsubunun infaz aşamasında ortaya çıkması durumunda resen mahsup işlemi yapılamayacağı için hükümlünün veya kanuni temsilcisinin talebi sonucu bunlara ilişkin sürelerin infaz etmekte olduğu cezadan mahsubu 5275 sayılı Kanun'un 101. maddesinde görevli mahkemeden istenir.

Türk Ceza Kanunu'nun 63. maddesinde hüküm kesinleşmeden önce gerçekleşen şahsi ve hürriyeti sınırlama sonucu doğuran bütün haller nedeniyle geçirilmiş süreler hükmolunan hapis cezasından indirilir. Bu şahsi ve hürriyeti sınırlama sonucu doğuran bütün halleri sıralayacak olursak;

- Gözaltı,
- Tutukluluk,
- Cezanın infazına başlanmasından sonra hastalık sebebiyle hastanenin hükümlü koğuşunda geçirdiği süre ile cezanın infazına başlamadan önce kişinin ceza ehliyetinin tespiti amacıyla sağlık kuruluşunda gözlem altında geçirdiği süreler,

- Uyuşturucu ve uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından kurtulmak amacıyla sağlık kuruluşunda yatarak tedavi gördüğü süreler.

Yapılan yargılamada adli para cezasına hükmedilmesi durumunda ise ilamın infazında kesinleşme tarihinden önce şahsi ve hürriyeti bağlayıcı süreler 1 gün 100 TL sayılmak suretiyle bu cezadan indirim yapılır.

Hükümlünün aldığı cezadan mahsup yapılması için mahkemenin bu hususta mutlaka karar vermesi gerekmektedir.

Mahkemenin kesinleştirerek Cumhuriyet başsavcılığı ilamat ve infaz bürosuna gönderdiği ilamda gözaltı ve tutukluluk var ise mükerrer mahsuba sebebiyet verilmemesi açısından mahkemesinden ve tutuklu bulunduğu ceza infaz kurumundan bu sürelerin infaz görüp görmediği ve başka bir cezasından mahsup edilip edilmediği mutlaka sorulmalıdır.

Mahkemenin verdiği kararda aynı eylemden dolayı hem hapis hem adli para cezasına hükmedilirse, mahsup öncelikle hapis cezasından yapılır. Mahsuptan arta kalan süre varsa adli para cezasından mahsup edilir.

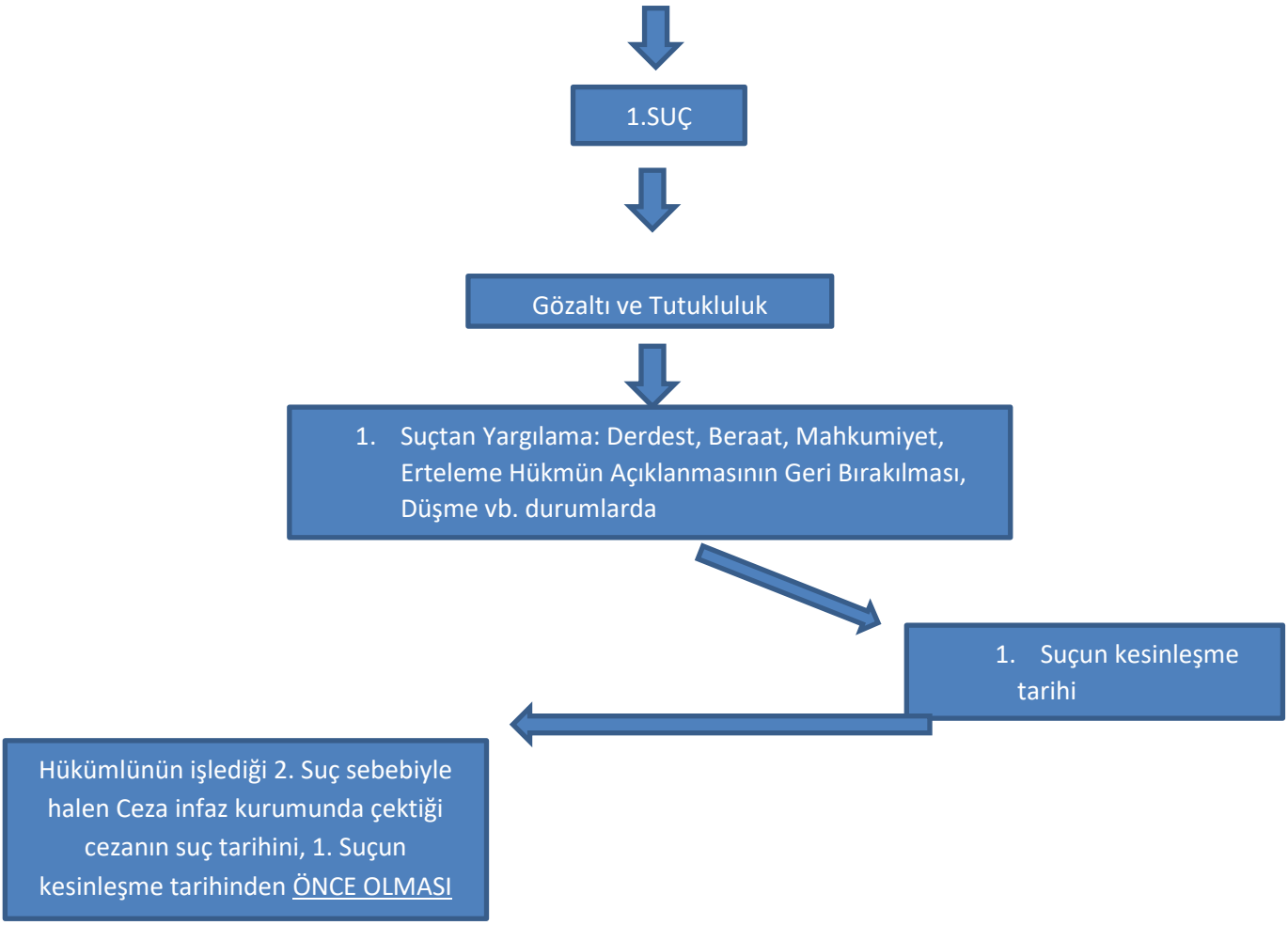

3.1.8.1.Suça Sürüklenen Çocukların Kişi Hürriyetinden Yoksun Kılınan Sürelerinin Mahsubu

5275 sayılı Kanun'un 107/5 maddesinde; koşullu salıverilme süresinin hesaplanmasında, hükümlünün onbeş yaşını doldurıncaya kadar infaz kurumunda geçirdiği bir gün iki gün olarak düzenlenmiştir. 19/12/2006 tarihinden önce onbeş yaş sınırı onsekiz yaş olarak uygulanmaktadır. Bu şekilde bir gün iki gün olarak mahsup işlemi yalnızca koşullu salıverme süresi açısından uygulanıp hakederek tahliye süresi açısından bir gün karşılığı bir gün olarak hesaplanmalıdır.

3.1.9. MÜDDETNAME (SÜRE BELGESİ)

Uygulamada müddetname 5275 sayılı Kanunu'nun 20/4 maddesinde tanımlanmıştır. Madde hükmü uyarınca bu belgede hükümlünün ceza infaz kurumuna alındığı tarih, salıverileceği tarih, ceza süresi ve infaz olunan cezanın hangi hükme ilişkin olduğunun bulunması gerektiği hükme bağlanmıştır.

Hükümlü ceza infaz kurumuna alınırken yukarıda belirtilen şartlara uygun olarak düzenlenen belgenin hükümlüye tebliğ edilmesi gerekmektedir.

3.1.9.1. Müddetnamede Olması Gereken Unsurlar

- Hükümlünün kimlik bilgileri,
- Müddetnameye konu cezanın tarih, esas ve karar numarası,
- Ceza toplanmış ise toplama kararının hangi mahkeme tarafından verildiği, kararın tarih ve numarası,
- İlama konu suç ve kanun maddeleri,
- Uygulanan infaz kanunu,
- Ceza infaz kurumuna giriş, koşullu salıverilme, hakederek tahliye tarihi, mahsup ve tutukluluk bilgileri,

  Bir müddetnamede bulunması gereken başlıca zorunlu unsurlardır.

Müddetname hesaplamalarında hangi kanun maddesi uygulanacağının belirlenmesinde esas alınacak olan unsur ilamdaki "Suç Türü" ve "Suç Tarihi"dir.

Suç tarihi ve suç tarihinden sonra yürürlüğe giren infaz kanundaki değişiklikler göz önüne alınarak infaz yasaları ayrı ayrı ve bütün olarak değerlendirilerek müddetname yapılmalıdır. Karma uygulama yapılmamalıdır. (Bu durumun yasal dayanağı, 5237 sayılı Kanun'un 7/3. maddesi ve 5252 sayılı Kanun'un 9/3.maddesi ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 25/05/1999 tarih 133/142 sayılı kararıdır) Sonuçta bu yapılan müddetnameler karşılaştırılarak, hangisi hükümlünün lehine ise, o müddetname hükümlü için uygulanmalıdır.

Suç tarihinden sonra dikkate alınacak diğer unsur ise, ilamdaki suç ve uygulanan kanun maddeleridir. Müddetname hazırlanmasında dikkate alınacak unsurları sıralayacak olursak;

- Suç tarihi ve sonrasındaki kanun maddelerinin lehe aleyhe değerlendirilmesi,
- Suç türleri,
- Hükümlünün suç işlediği tarihteki yaşı,

- Tutuklulukta ve gözaltında geçirilen süreler,
- Uygulanan kanun maddeleri Mükerrir veya 2. Kez Mükerrir, Koşullu Salıvermeden Geri Alınan Ceza.

3.1.9.2. Müddetnamenin Hesaplaması

1- Koşullu Salıverme tahliye tarihinin hesaplanması;

- Müddetname hesaplamasında önce bütün cezalar güne çevrilir.

  1 Yıl = 365 gün,

  1 Ay = 30 gün,

  Gün = Gün sayısı olarak hesaplama yapılır.

2- Suç tarihi 01/06/2005 tarihinden önce ise, 647 sayılı mülga Kanun 19.maddesi gereğince, koşullu salıverme hesaplanırken 1/2 ve indirimden sonra kalan süreden ayda 6 gün indirim yapılır.

3- Suç tarihi 01/06/2005 tarihinden sonra ise, 5275 sayılı Kanun'un 107/2. maddesi gereğince, koşullu salıverilme tarihi hesaplanırken 1/3 indirim yapılır.

4- 671 sayılı KHK ile, 01/07/2016 tarihinden önce işlenen suçlarda,

- Terör suçları,
- Örgütlü suçlar,
- Kasten öldürme suçları,
- Türk Ceza Kanunu'nun 81 ve 82. maddelerinde belirtilen suçlar,
- Türk Ceza Kanunu'nun 86/3-a, b ve bu suçların neticesi sebebiyle ağırlaşmış halleri, üstsoya, altsoya, eşe veya kardeşe ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenen kasten yaralama,
- Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar (TCK'nın 102, 103, 104, 105 md.)
- Özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar (TCK'nın 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138. md.)
- Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçu (TCK'nın 188. md.)
- Türk Ceza Kanunu'nun 332 ila 339 maddelerinde düzenlenen suçların;

5275 sayılı Kanun'un 105/A-1 maddesinde yer alan "1 yıl" ibaresi "2 yıl", 107/2 maddesinde yer alan "üçte ikilik" oran "yarısı" olarak uygulanır. Buna göre suç tarihi 01/07/2016 tarihinden önce olan ve 671 sayılı KHK kapsamına girip yukarıda belirtilen suçlar haricinde koşullu salıverilme hesaplanırken 1/2 indirim yapılır.

- 28/06/2014 tarihinden sonra işlenen Türk Ceza Kanunu'nun 102/2, 103, 104/2-3 ve 188. maddelerden verilen mahkumiyet hükümlerine 1/4 oranında indirim uygulanır. (Bu madde çocuklarda uygulanmaz)

- Suç tarihi 01/07/2016 tarihinden sonra olan suçlarda ise, 5275 sayılı Kanun'un 107/2 maddesi gereğince, koşullu salıverilme hesaplanırken 1/3 indirim yapılır. Toplam ceza süresinden yukarıda belirtilen ve hükümlünün suç tarihine göre lehine olan indirimlerden sonra kalan süreden tutukluluk, gözaltı ve varsa başkaca mahsup süresi çıkartılarak, hükümlünün ceza infaz kurumunda fiilen geçireceği süre bulunur.
- Hakederek tahliye (Bihakkın) tarihi hesaplanmasında ise cezanın tamamından tutukluluk, gözaltı ve varsa başkaca mahsup süresi çıkartılarak, hükümlünün hakederek tahliye tarihi bulunur.

3.1.9.3. 5275 Sayılı Yasada Koşullu Salıverilmeye Esas Alınan Üst Sınırlar

5275 sayılı Kanun'un 107/2. maddesi uyarınca ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında 30 yılını, müebbet hapis cezalarında 24 yılını ceza infaz kurumunda geçirmesi gerekmektedir.

Birden fazla ceza bulunması durumunda infaz kurumunda geçireceği süre;

- Ağırlaştırılmış müebbet hapis, birden fazla ağırlaştırılmış müebbet hapis, birden fazla müebbet hapis cezalarında 36 yıl,
- Birden fazla müebbet hapis 30 yıl,
- Bir ağırlaştırılmış müebbet hapis ile süreli hapis 36 yıl,
- Bir müebbet hapis ile süreli hapis cezalarında 30 yıl,
- Birden fazla süreli hapis cezalarında 28 yıl,

5275 sayılı Kanun'un 107/4. maddesi uyarınca;

Suç işlemek için örgüt kurmak veya yönetmek ya da örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçtan dolayı mahkûmiyet hâlinde; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar otuzaltı yılını, müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar otuz yılını, süreli hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar cezalarının dörtte üçünü infaz kurumunda çektikleri takdirde, koşullu salıverilmeden yararlanabilirler.

Ancak, bu süreler;

- Birden fazla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde 40 yıl ,
- Birden fazla müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde 34 yıl,
- Bir ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla 40 yıl,
- Bir müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla 34 yıl
- Birden fazla süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla 32 yıldır.

Bu madde hükümleri çocuklar hakkında uygulanmaz.

5275 sayılı Kanun'un 108/1 maddesi uyarınca;

Tekerrür hâlinde işlenen suçtan dolayı mahkûm olunan;

- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının 39 yılının,
- Müebbet hapis cezasının 33 yılının,
- Süreli hapis cezasının dörtte üçünün, ceza infaz kurumunda iyi hâlli olarak çekilmesi durumunda, koşullu salıverilmeden yararlanılabilir.
- Tekerrür nedeniyle koşullu salıverme süresine eklenecek miktar, tekerrüre esas alınan cezanın en ağırından fazla olamaz.
- İkinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanması durumunda, hükümlü koşullu salıverilmez.

3.1.10. KOŞULLU SALIVERİLME VE KOŞULLU SALIVERİLMENİN GERİ ALINMASI

3.1.10.1. Koşullu Salıverilme

Bir hükümlünün koşullu salıverilmesi hakkında ceza infaz kurumu idaresi ya da denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından hazırlanan gerekçeli rapor, hükmü veren mahkemeye; hükümlü başka bir yerde bulunuyorsa o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemeye; hüküm veya hükümlerden biri bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmiş ise 101. maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenen ilk derece mahkemesine; hükümlü başka bir yerde bulunuyorsa o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemeye verilir. Mahkeme, bu raporu uygun bulursa hükümlünün koşullu salıverilmesine dosya üzerinden karar verir. Mahkeme, raporu uygun bulmadığı takdirde gerekçesini kararında gösterir. Bu kararlara karşı itiraz yoluna gidilebilir.

3.1.10.2. Koşullu Salıverilme Kararı Sonrası Hükümlünün Takibi

Hükümlünün takibi; infazı yapan ilam mahkemesinin bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığınca, birden fazla ilam varsa toplama kararını veren mahkemenin bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığınca yapılır.

Bu takip Cumhuriyet başsavcılığınca ilam dosya ayrıntı bilgileri koşullu salıverilme denetleme raporu ve adli sicil sabıka kaydı sorgulamasıyla yapılır.

3.1.10.3. Koşullu Salıverilme Kararı Sonrası Denetimli Serbestlik Tedbirinde Hükümlünün Takibi

İlam mahkemesince denetim süresi ve yükümlülük belirlenmesi veya hükümlünün bulunduğu yerdeki eş değer mahkemesince denetim süresi ve yükümlülük belirlenmesi halinde Cumhuriyet başsavcılığı ilamat ve infaz bürosuna gönderilen karar denetimli serbestlik müdürlüğüne gönderilir. Denetimli serbestlik müdürlüğü kolluk kuvveti aracılığı ile

ve protokol imzaladığı kamu kuruluşları ile işbirliği şeklinde takip ve infazını yapar. Bu infaz şekli tekerrür hükmü uygulanan ilamlarda zorunludur.

3.1.10.4.Koşullu Salıverilmenin Geri Alınması

Koşullu salıverilen hükümlünün, denetim süresinde hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlemesi veya kendisine yüklenen yükümlülüklere uymamakta ısrar etmesi hâlinde koşullu salıverilme kararı geri alınır.

Hükümlü, geri kalan süre içinde işlediği kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilirse ya da bağlı tutulduğu yükümlülükleri yerine getirmezse hükmü veren ilk derece mahkemesi, cezaların toplandığı hâller ile hükmün bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmiş olması hâlinde ise 101. maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenen ilk derece mahkemesi tarafından koşullu salıverilme kararının geri alınmasına dosya üzerinden karar verilir.

Koşullu salıverilme kararının geri alınması hâlinde hükümlünün:

Sonraki suçu işlediği tarihten itibaren kalan cezasının aynen, yükümlülüklerine aykırı davranması hâlinde, bu yükümlülüklere uymama tarihi ile hakederek tahliye tarihi arasındaki süreyi geçmemek koşuluyla takdir edilecek bir sürenin, ceza infaz kurumunda çektirilmesine karar verilir. Koşullu salıverilme kararının geri alınmasından sonra aynı hükmün infazı ile ilgili bir daha koşullu salıverilme kararı verilmez. Bu karar kapalı ceza infaz kurumunda infaz edilir.

Denetim süresi yükümlülüklere uygun ve iyi halli olarak geçirildiği takdirde, ceza infaz edilmiş sayılır.

3.2. ADLİ PARA CEZALARININ İNFAZI

Türk Ceza Kanunu'nun 52. maddesi uyarınca; adli para cezası beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde yediyüzotuz günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından devlet hazinesine ödenmesi şeklinde tanımlanmıştır.

3.2.1. Adli Para Cezası İlamının İncelenmesi

Adli para cezası ilamının kayda alınmasında sırasıyla;

- Gerekçeli karar kontrol edilir.
- Kararda hükümlünün kimlik bilgileri, yaşı, suç tarihi ve suçun niteliği incelenir.

- Karar da belirtilen adli para cezasına esas gün sayısı ile belirlenen para miktarının çarpımında verilen adli para cezasının doğruluğu kontrol edilir.
- Karar da Türk Ceza Kanunu'nun 63. maddesi gereğince cezadan mahsubu gerektirecek hal bulunup bulunmadığı kontrol edilip, bulunması halinde gerekli yazışmaların yapılarak mahsup bilgisinin daha önce herhangi bir cezasından mahsup edilip edilmediği tespit edilir.

3.2.2. Ödeme Emrinin Düzenlenmesi

Mahkeme ilamında belirtilen adli para cezasının hükümlüye tebliğ edilebilmesi için 5275 sayılı Kanun'un 106. maddesine göre ödeme emri düzenlenir. (5275 SK. 106/1-2 md.)

Ödeme emrinde hükmolunan adli para cezalarında hüküm kesinleşmeden önce gerçekleşen ve şahsi hürriyeti sınırlama sonucunu doğuran bütün haller nedeniyle geçirilmiş süreler, bir gün 100,00 Türk Lirası sayılmak üzere bu cezadan indirilir.(5237 SK. 63. md.)

Ödeme emrinde hükümlünün adres bilgisinin gerekçeli karar da belirtilen adresiyle aynı olmasına dikkat edilmelidir.

Gerekçeli karar da adli para cezasının taksit miktarının ödeme emrinde belirtilmesi, taksit uygulanmamış ise Cumhuriyet başsavcılığı tarafından üç taksit yapılacağı hususu belirtilir. (5275 SK. 106/6 md.)

Düzenlenen ödeme emri belgesi hükümlünün gerekçeli karar da belirtilen adresine tebliğ edilir. Tebliğin karar da belirtilen adrese tebliğ edilememesi durumunda Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre mernis adresine tebliğ olunur.

Suça sürüklenen çocuğun tebligatın düzenlendiği tarihte 18 yaşını doldurmadığı tespit edilirse tebliğ işlemleri yasal temsilcisine yapılır.

Hükümlünün ceza infaz kurumunda bulunduğunun tespit edilmesi durumunda;

- Tutuklu veya 1 yıldan az süre ile hapis cezasına hükümlü ise; bulunduğu ceza infaz kurumuna ödeme emri gönderilerek tebliğ işlemleri yapılır.
- 1 yıl ve üzeri hapis cezasına hükümlü ise; vasi atama kararının olup olmadığı var ise vasi kararın Cumhuriyet başsavcılığına gönderilmesi talep edilir, gelen vasi kararına göre hükümlünün vasisinin adresine tebliğ işlemleri yapılır.

Adli para cezasına hükmolunan suça sürüklenen çocuklar için düzenlenen ödeme emrinde bu cezaların hapse çevrilerek kamuya yararlı bir işte çalıştırılamayacağından ödemenin yapılamaması durumunda 5275 sayılı Kanun'un 106/4. maddesi uyarınca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre Cumhuriyet başsavcılığınca mahallin en büyük mal memurluğundan adli para cezasının tahsili istenir.

5275. sayılı Kanun'un 106/9. maddesi gereğince adli para cezasından çevrilen hapsin infazı ertelenemez ve bunun infazında koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz.

- 5275 sayılı Kanun'un 16/4. maddesi gereğince gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadınlar hakkında geri bırakılır. Çocuk ölmüş veya anasından başka birine verilmiş olursa, doğumdan itibaren iki ay geçince ceza infaz olunur.
- 5275 sayılı Kanun'un 118/1. maddesi gereğince adli para cezasının yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır. Bu süreler içinde zamanaşımı işlemez.

Ödeme Emri Hazırlama ekranı

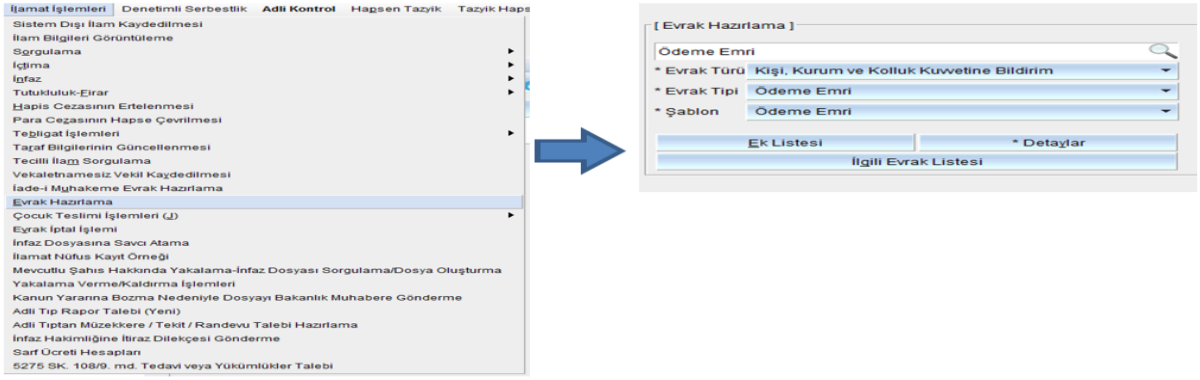

Ödeme Emri Örneği

PARA CEZASI ÖDEME EMRİ

ÖDEME EMRİNİ ÇIKARAN CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI	: .... Cumhuriyet Başsavcılığı
İLAMAT NO	: 2019/
MAHKUMUN ADI SOYADI	:
HÜKÜMLÜNÜN KİMLİĞİ	: ve 'dan olma, doğumlu E ili, MERKEZ ilçesi
HÜKÜMLÜNÜN ADRESİ	: Koçyazı Mah. Ovalı Sk.Ovalı Apt. No:7 K:1 D:6 Merkez/ DÜZCE
HÜKMÜ VEREN MAHKEME	: ..... Asliye Ceza Mahkemesi
HÜKMÜN TARİH VE NUMARASI	: 16/10/2018 gün 2019/.. esas 2019/... karar
HÜKMEDİLEN PARA CEZASININ NEVİ VE MİKTARI	: 1.000,00 TL ADLİ PARA
ÖDENECEK PARA CEZASININ NEVİ VE MİKTARI	: 1.000,00 TL ADLİ PARA
MAHKEME TARAFINDAN YAPILAN TAKSİT SAYISI	: (4)
HAPSE ÇEVİRME ORANI	: 1 gün karşılığı 20,00 TL

5275 sayılı Kanun'un 106/6 maddesi gereğince mahkum olduğunuz adli para cezası, mahkeme tarafından 4 taksitte bağlanmış olup tebliğ tarihinden itibaren **30 (otuz) gün içinde** 1/4'ünü yatırarak geri kalanını da birer aylık 3 eşit taksitte ödemek üzere Cumhuriyet Başsavcılığımıza veya bulunduğunuz yer Cumhuriyet başsavcılığına müracaat etmeniz gerektiği, müracaat etmediğiniz takdirde;

1) İlk taksidin ödenmesi halinde ikinci taksit miktarının ilk ödeme tarihinden sonraki 30 (otuz) gün içinde ödenmesi gerektiği, ikinci taksidin, ilk taksidin ödenme tarihinden sonraki 30 (otuz) gün içerisinde ödenmemesi halinde verilen ikinci taksitte ilişkin iznin hükümsüz kalacağı ve kalan taksitlerin muaccel olacağı; aynı hususun müteakip taksitler için de geçerli olduğu,

2) 28/06/2014 tarihli ve 29044 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6545 sayılı Kanun'un 81'nci maddesi ile değişik 5275 sayılı Kanun'un 106/3 maddesi uyarınca, ödenmeyen kısma karşılık gelen gün miktarının yukarıda yazılı oran gözetilerek hapis cezasına çevrileceği ve iki saat çalışma karşılığı bir gün olmak üzere kamuya yararlı bir işte çalıştırılma kararı verileceği ve denetimli serbestlik müdürlüğünce infaz edilen kararın hükümlü tarafından ihlal edilmesi halinde, çalışılan günler hapis cezasından mahsup edilerek kalan kısmın hapis cezası olarak açık ceza infaz kurumunda yerine getirileceği,

3) Adli para cezasının çevrileceği hapis cezasının infazında;

a) 5739 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 01/03/2008 tarihinden sonra işlenen suçlarda; 5275 sayılı Kanun'un 106. maddesi uyarınca erteleme ve koşullu salıverme hükümlerinden yararlanılamayacağı,

b) 5739 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 01/03/2008 tarihinden önce işlenen suçlarda lehe olan mülga 5275 sayılı Kanun'un 106. maddesinin 9. fıkrası gereğince aynı Kanun'un 107. maddesinde belirtilen koşullu salıverme hükümlerinden yararlanılacağı,

c) 6545 sayılı Kanun'un 81'nci maddesi ile değişik 5275 sayılı Kanun'un 106/8 maddesi uyarınca hapis yatılan veya kamuya yararlı işte çalışılan günlerin dışındaki günlere karşılık gelen para ödendiği takdirde hapisten çıkarılacağı veya kamuya yararlı bir işte çalıştırılmanın sona ereceği, hususları ihtaren TEBLİĞ olunur. (TARİH)

3.2.3. Adli Para Cezasının Taksitler Halinde İnfazı

Ödeme emrinin tebliğinden itibaren otuz gün içerisinde bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına müracaat eden hükümlüler hakkında, adli para cezası gerekçeli kararda

belirtilen taksit miktarı üzerinden veya 5275 sayılı Kanun'un 106/6. maddesi uyarınca, bir aylık süre içinde adli para cezasının üçte birini ödeyen hükümlünün isteği üzerine geri kalan kısmı bir ay ara ile iki eşit taksitte ödenir. Taksitlendirmede esas alınacak tarih hükümlüye tebligatın yapıldığı tarihtir.

Ödemenin mahallin en büyük mal müdürlüğüne yapılması, düzenlenecek olan makbuzun UYAP sistemine taranarak kaydedilmesi ve hükümlünün cezasından düşürülmesi gerekir.

Taksite bağlanan adli para cezasının, taksitlerinin belirtilen süre içerisinde ödenmemesi halinde, hükümlü hakkında adli para cezasının hapse çevrilerek kamuya yararlı bir işte çalıştırma kararı düzenlenir.

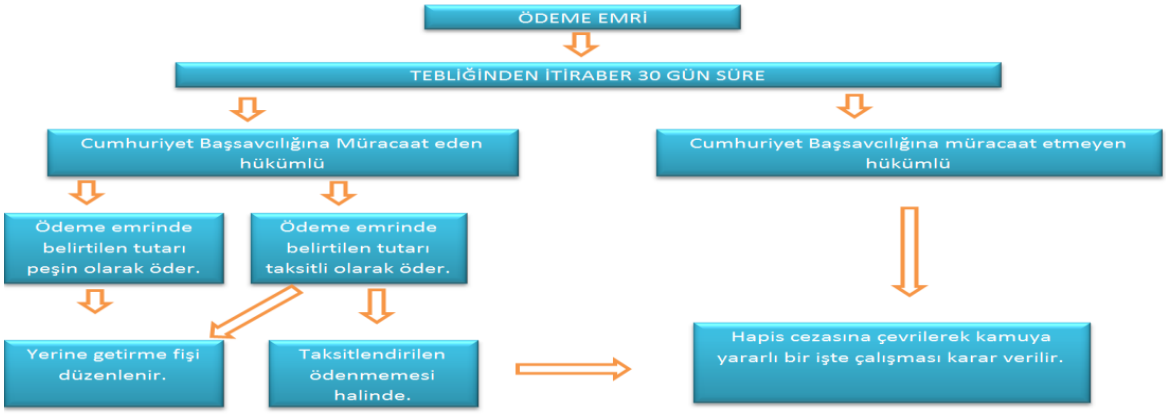

3.2.4. Adli Para Cezasını Hapse Çevirme Ve Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırma

Adli para cezası ödeme emrinin tebliğinden itibaren otuz gün içerisinde bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına müracaat edilmemesi ya da taksitlerden birinin süresinde ödenmemesi durumunda Cumhuriyet savcısının kararı ile ödenmeyen kısma karşılık gelen gün miktarı hapis cezasına çevrilerek hükümlünün kamuya yararlı bir işte çalıştırılmasına karar verilir.

Ancak 5941 sayılı Kanun'un 5/1. maddesi uyarınca verilen adli para cezalarında hükümlünün ödeme emrinin tebliğine rağmen süresi içerisinde bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına müracaatta bulunmaması halinde kamuya yararlı bir işte çalıştırma kararı alınmaksızın adli para cezası hapse çevirme kararı alınarak yakalama emri düzenlenir.

Adli para cezası yerine kamuda çalıştırılacak süre üç yılı geçemez, birden fazla adli para cezalarına mahkumiyet halinde ise bu süre beş yılı geçemez.(5275 SK. 106/7 md.)

Adli para cezası yerine hapse çevirme ve kamuya yararlı bir işte çalıştırılmasına karar verilen hükümlünün, herhangi bir denetimli serbestlik müdürlüğünde başka suçtan (Hapis veya adli para cezası) dolayı bulunması durumunda ilam davetname çıkartılmaksızın ilgili

denetimli serbestlik müdürlüğünün bağlı bulunduğu Cumhuriyet başsavcılığına gönderilmelidir.

Denetimli Serbestlik Dosya Sorgulama Ekranı

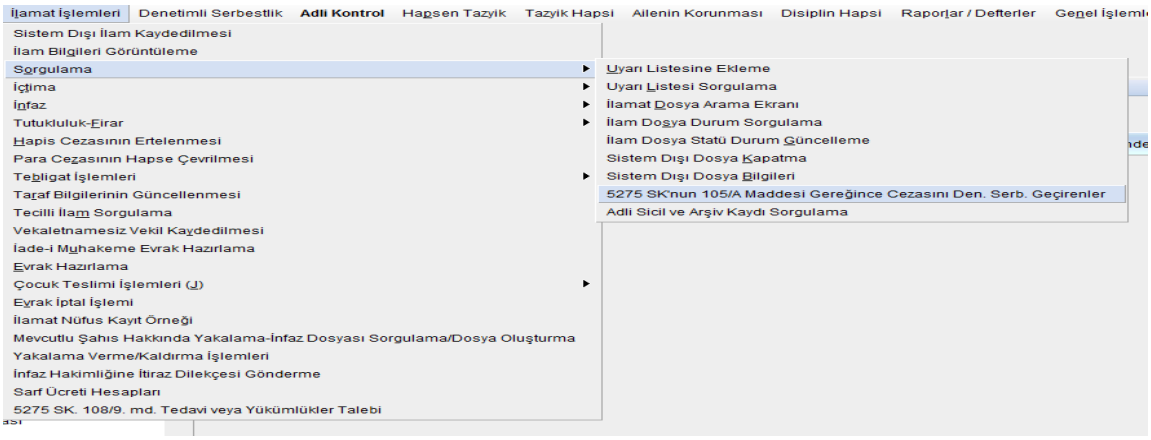

Verilen karar doğrultusunda hapse çevrilen adli para cezasının infazı için çağrı kağıdı düzenlenerek tebliğ işlemleri yapılır.

Tebliğ tarihinden itibaren 10 günlük süre içerisinde hükümlünün bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına müracaatı ile denetimli serbestlik müdürlüğüne gönderilmek üzere başvurması için evrak düzenlenir.

Denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat eden hükümlünün kamu yararına çalıştırma yükümlülüğü denetimli serbestlik müdürlüğünce iki saat çalışma karşılığı bir gün olmak üzere ve günlük en az iki saat, en fazla sekiz saat olacak şekilde infaz edilir. Hakkında hazırlanan programa ve denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerilerine uyulmaması halinde hükümlünün çalıştığı günler hapis cezasından mahsup edilerek kalan kısmın tamamı açık ceza infaz kurumunda çektirilmek üzere hükümlü hakkında yakalama emri düzenlenir.(5275 SK. 106/3. md.)

Çıkarılan davetname tebliğinden itibaren 10 gün süre içerisinde bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına müracaat etmemesi halinde adli para cezası karşılığı belirtilen sürenin tamamı açık ceza infaz kurumunda çektirilmek üzere hükümlü hakkında yakalama emri düzenlenir.

Para Cezalarının Hapse Çevrilmesi ekranı

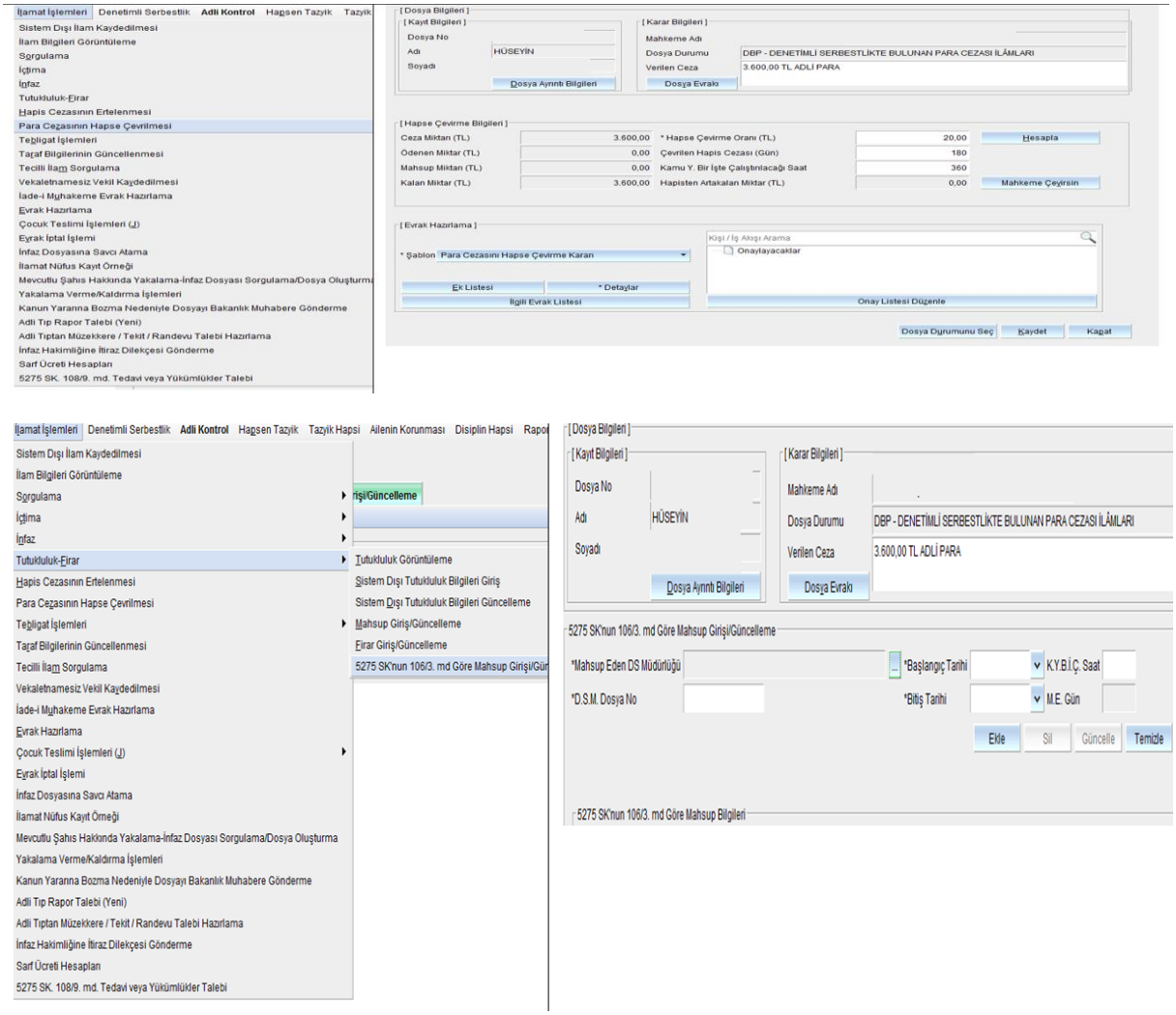

Adli Para Cezasının Hapse Çevrime Kararı Örneği

T.C.
XXX CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
İLAMAT VE İNFAZ BÜROSU

İLAMAT NO : 2018/2212 **14/12/2018**

ADLİ PARA CEZASININ HAPSE ÇEVRİLMESİ VE KAMUYA YARARLI BİR İŞTE ÇALIŞTIRMA KARARI

HÜKÜMLÜNÜN KİMLİĞİ	: HÜSEYİN ... , ve olma, doğumlu ili, ilçesi nüfusuna kayıtlı.
HÜKMÜ VEREN MAHKEME	: xxx 1. Asliye Ceza Mahkemesi
HÜKMÜN TARİH VE NUMARASI	: 24/10/2017 gün 2016/257 esas 2017/266 karar no'lu karar
HÜKMEDİLEN PARA CEZASININ NEVİ VE MİKTARI	: 3.600,00 TL ADLİ PARA - (180 GÜN HAPİS)
HAPSE ÇEVRİLME ORANI (bir gün)	: 20,00
ÇEVRİLEN HAPİS CEZASI	: 180 Gün
KAMUYA YARARLI BİR İŞTE ÇALIŞTIRILACAĞI SÜRE	: 360 Saat

Yukarda açık kimliği belirtilen hükümlü, adli para cezasını yasal süresinde ödemediğinden, 5275 sayılı yasanın 106/3. veya geçici 1. maddesinde yazılı oranlar gözetilerek adli para cezasının, yukarıda yazılı süreyle **hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrilmesine,**

5275 sayılı yasanın, 6545 sayılı yasanın 81. maddesi ile değişik 106/3. maddesi gereğince, adli para cezasından çevrilen ***bakiye hapis cezası*** karşılığında, hükümlünün ***iki saat çalışması karşılığı bir gün olmak*** üzere **kamuya yararlı bir işte çalıştırılmasına,**

Kararın, infazı için **Denetimli Serbestlik Müdürlüğüne gönderilmesine** karar verildi. .

xxxxx
Cumhuriyet Savcısı
e-imzalıdır

NOT :
1. 5275 sayılı yasanın 106/7. maddesi gereğince adli para cezası yerine çektirilen hapis süresi 3 yılı, birden fazla hükümle adli para cezasına mahkumiyet halinde ise 5 yılı geçemez.
2. 5275 sayılı yasanın 106/8. maddesi gereğince hükümlü, hapis yattığı veya kamuya yararlı bir işte çalıştığı günlerin dışındaki günlere karşılı gelen parayı öderse hapisten çıkarılır veya kamuya yararlı işte çalıştırılma sona erer.
3. 5275 sayılı yasanın 106/5. maddesi gereğince çocuklar (suç tarihinde 18 yaşından küçük olanlar) hakkındaki adli para cezaları, hapse veya kamuya yararlı işte çalıştırmaya çevrilemez, 6183 sayılı yasa hükümlerine göre tahsil edilir.

3.2.5. Yakalama Emri Çıkarılması

Mahkum olunan adli para cezasının infazında hükümlünün davetnamenin tebliğinden sonra Cumhuriyet başsavcılığına müracaat etmemesi, denetimli serbestlik yükümlülüklerini yerine getirmeyerek ihlal etmesi durumunda, ödediği taksit tutarları ve çalıştığı günler hapis cezasından mahsup edilerek kalan kısmın tamamı açık ceza infaz kurumunda yerine getirilmek üzere hükümlü hakkında yakalama emri düzenlenir.

3.2.6. Adli Para Cezasının Açık Ceza İnfaz Kurumunda İnfazı

Düzenlenen yakalama emrine istinaden yakalanan hükümlüler adli para cezasının hapse çevrilmesi ve kamuya yararlı bir işte çalıştırılması kararında belirtilen bakiye miktar;

- Ödenirse Cumhuriyet başsavcılığınca serbest bırakılır.
- Ödeme yapılamadığı takdirde hükümlü yakalamanın gerçekleştiği mahallin bulunduğu açık ceza infaz kurumuna alınır.

3.2.7. Adli Para Cezasından Çevrilme Hapis Cezalarında Müddetname Tanzimi

Hakkında adli para cezasından çevrilen hapis cezasının infazında aşağıdaki hususlar dikkate alınarak müddetname tazim edilir.

Hükmolunan adli para cezasının suç tarihi;

- 01/06/2005 tarihinden önce ise 647 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca koşullu salıverilme hükümleri uygulanır.
- 01/06/2005-01/03/2008 tarihleri arası hapis cezasından çevrilen adli para cezası 5275 sayılı Kanun'un 107/2 maddesi (671 s. KHK ile yapılan değişiklikler dikkate alınarak) uyarınca koşullu salıverilme hükümleri uygulanır. Bu süreler zarfında işlenen suçlar nedeniyle doğrudan verilen adli para cezalarının infazında 5275 sayılı Kanun'un 106/9 maddesi uyarınca koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz.
- 01/03/2008 tarihinden sonra işlenen suçlar nedeniyle hükmolunan adli para cezalarının infazında yine 5275 sayılı Kanun'un 106/9 maddesi uyarınca koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz.
- Müddetname tanziminde birden fazla adli para cezasına mahkum olan hükümlüler hakkında en yüksek cezayı veren mahkemeden toplama kararı aldırılır. Toplama kararı talep edilirken birden fazla adli para cezalarına mahkumiyet halinde bu süre beş yılı geçemez hükmünün belirtilmesi gerekmektedir.

İnfaz edilen adli para cezasından çevrilen hapsin veya kamuya yararlı işte çalışmanın süresi, adli para cezasının tamamıyla karşılamamış olursa, geri kalan adli para cezasının tahsili için, Cumhuriyet başsavcılığınca mahallin en büyük mal memurluğuna gönderilir. Bu makamlarca 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanuna göre kalan adli para cezası tahsil edilir.(5275 SK. 106/11. md.)

Hükümlünün adli para cezasını ödemek istemesi üzerine ceza infaz kurumunda kaldığı süreler, bir günü gerekçeli kararda belirtilen miktar üzerinden hesaplanarak; hükümlü hakkında hapse çevirme kararında belirtilen tutardan mahsup edildikten sonra kalan kısmın tamamının ödenmesi durumunda bu cezasından tahliye işlemleri yapılır.

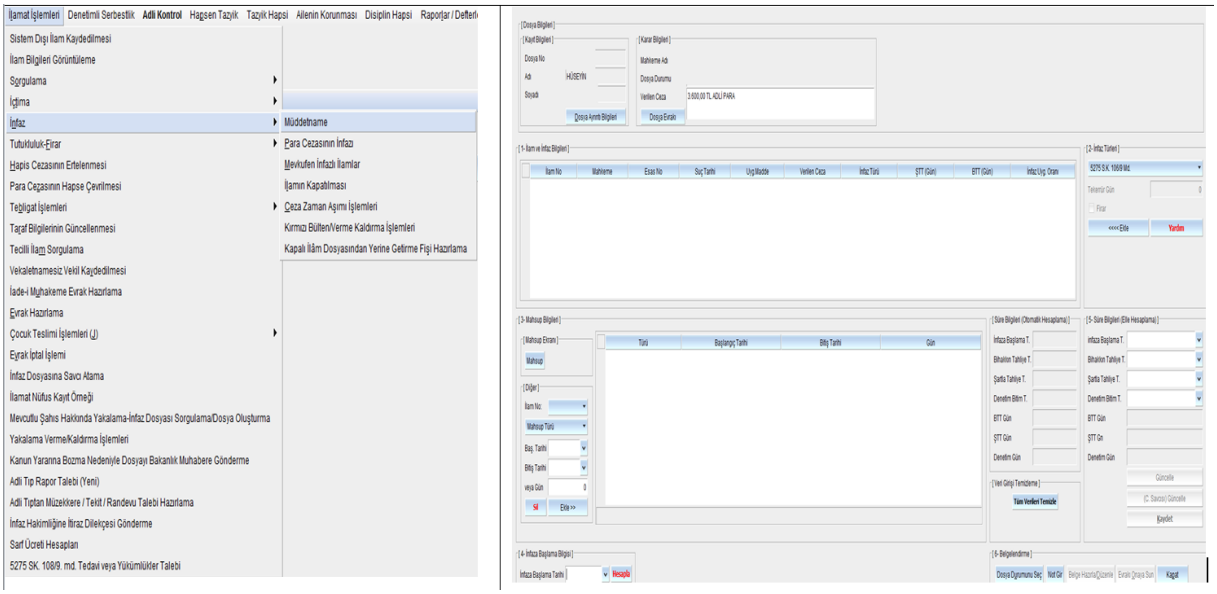

3.2.8. Yerine Getirme Fişinin Düzenlenmesi

Hükümlünün adli para cezasını peşin veya taksitli halde ödemesi, hapse çevrilerek kamuya yararlı bir işte çalıştırılması, açık ceza infaz kurumunda infaz etmesi halinde bu cezası için yerine getirme fişi düzenlenip ilam kayıtları kapatılarak infaz dosyası ile birlikte ilgili mahkemesine iade edilir. Yerine getirme fişinden bir suret adli sicil bürosuna gönderilir.

3.3. DİSİPLİN HAPİSLERİNİN İNFAZI

3.3.1. Disiplin Hapsi

Kısmi bir düzeni korumak amacıyla yaptırım altına alınmış olan fiil dolayısıyla verilen, seçenek yaptırımlara çevrilemeyen, ön ödeme uygulanamayan, tekerrüre esas olmayan, şartla salıverilme hükümleri uygulanamayan, ertelenemeyen ve adli sicil kayıtlarına geçirilmeyen hapsi ifade eder. (5271 sayılı CMK'nın 2/I md.)

Ağırlıklı olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun tanıklıktan ve bilirkişilikten çekilen kişiler ile duruşma düzenini bozan kişiler hakkında uygulanacağı öngörülmüş, yine İcra İflas Kanunu'nda da disiplin hapsi öngörülmüştür.

Disiplin hapsinin Cumhuriyet başsavcılığınca infazında aşağıdaki esas ve usuller uygulanır;

- Mahkemece verilen disiplin hapsi kararları, UYAP sisteminden disiplin hapsine ilişkin deftere kaydedilir,

- Disiplin hapsinin konusu Ceza Muhakemesi Kanunu'nda belirtilen tanıklıktan ve bilirkişilikten çekinme ve duruşma düzenini bozma suçlarında derhal uygulanır. Bu kararlarda itiraz süresi beklenmez.
- 18 yaşından küçükler hakkında disiplin hapsi cezası uygulanamaz.
- İcra İflas Kanunu'nda belirtilen disiplin hapsi cezasının infazı amacıyla, on gün içinde Cumhuriyet başsavcılığına gelmesi için hükümlüye çağrı belgesi gönderilir. Bu süre içinde hükümlünün gelmemesi veya kaçması halinde yakalama emri düzenlenir.
- Kanun hükümlerine göre disiplin hapsi, kaldırılmadığı veya düşürülmediği takdirde kapalı ceza infaz kurumunda yerine getirilir.

3.5.2. Tazyik Hapsi

Ceza Usul Kanunlarında net olarak tanımı yapılmamış olmakla birlikte bir kimseyi bir işi yapmaya zorlamak için verilen yaptırımdır. Disiplin hapsindeki usul üzere işlemler yerine getirilmekte, bu bağlamda seçenek yaptırımlara çevrilemeyen, ön ödeme uygulanamayan, tekerrüre esas olmayan, koşullu salıverilme hükümleri uygulanamayan, ertelenemeyen ve adli sicil kayıtlarına geçirilmeyen hapsi ifade eder. Tazyik hapsi kararlarının Cumhuriyet başsavcılığınca infazında aşağıdaki esas ve usuller uygulanır;

- Mahkemece verilen tazyik hapsi kararları, UYAP sisteminden tazyik hapsi defterine kaydedilir.
- Kanun hükümlerine göre tazyik hapsi kararı kaldırılmadığı sürece, açık ceza infaz kurumunda yerine getirilir.
- Disiplin hapsi ve tazyik hapsi kararları için açık ceza infaz kurumunda ayrı bir kayıt tutulur.
- Disiplin hapsi ve tazyik hapsi kararları, tekerrüre esas olmaz, koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz ve adli sicil kayıtlarına işlenmez.

3.5.2.1.İcra Ceza Mahkemesi Kararının İncelenmesi

Mahkemeden gelen ilamın kayda alınmasında sırasıyla;

- Gerekçeli karar kontrol edilir.
- Gerekçeli karar kontrol edilirken kişi hakkında aynı taahhüt sonucunda birden fazla tazyik hapsine hükmedildiğinin anlaşılması üzerine 3 aya kadar olan kısmı infaz edilir.

Kararda hükümlünün kimlik bilgileri, suç tarihi, cezanın süresi ve kesinleşme tarihi zamanaşımı süresinin kısa olması itibarıyla infazın her aşamasında kontrol edilerek, kesinleşme tarihi itibariyle iki yıllık zamanaşımı süresi dolduğunun tespiti halinde 5275 sayılı Kanun'un 98/1. maddesi uyarınca ilgili mahkemeden karar talebinde bulunulmalıdır.

3.5.2.2. Çağrı Kağıdı Ve Yakalama Emrinin Düzenlenmesi

11/05/2016 tarih ve 757/31105 sayılı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün yazısında belirtilen " İcra İflas Kanunu gereğince verilen tazyik hapsi ve hapsen tazyik kararlarında çağrı kağıdı gönderilmeden doğrudan yakalama emri çıkarılamayacağı" görüşüne göre hükümlüye çağrı kağıdı düzenlenerek tebliğ edilmesi gerekmektedir.

Hükümlünün başka suçtan ceza infaz kurumunda olduğunun tespiti halinde ise ilam ilgili ceza infaz kurumuna ya da ceza infaz kurumunun bağlı olduğu Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

Çağrı kağıdının tebliğ tarihinden itibaren on günlük süre içerisinde hükümlünün bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına müracaatı durumunda kendisine açık ceza infaz kurumlarına gönderme tutanağı düzenlenerek on günlük süre verilir.

Çağrı kağıdının tebliğinden itibaren on günlük süre içerisinde bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına müracaatta bulunmayan ve açık ceza infaz kurumuna on gün içerisinde teslim olmayan hükümlüler hakkında yakalama emri düzenlenir.

Yakalanan hükümlüler hakkında müddetname tanzim edilerek açık ceza infaz kurumuna sevki sağlanır.

Çağrı Kağıdı Örneği

Örnek : 11

ÇAĞRI KAĞIDI
(Mahkumlara Mahsustur)

DAVETİYE ÇIKARAN
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI : Cumhuriyet Başsavcılığı

TAZYİK HAPSİ NUMARASI : 2019/265

MAHKUMUN KİMLİĞİ : HÜSEYİN, ve olma, 22/12/ doğumlu ili, ilçesi

MAHKUMUN ADRESİ : Kapaklı Köyü- Manyas / BALIKESİR

HÜKMÜ VEREN MAHKEME : İcra Ceza Mahkemesi

KARARIN ESAS VE KARAR NO : 2018/1042 esas 2018/2832 karar sayılı

CEZANIN NEVİ VE MİKTARI : 3 AY TAZYİK-HAPSİ

Hakkınızdaki tazyik hapsi ilamının infazı için **(On gün)** zarfında Cumhuriyet Başsavcılığı dairesine gelmeniz ve gelmediğiniz takdirde 5275 Sayılı Yasanın 19/1 maddesi hükmüne istinaden hakkınızda yakalama emri çıkarılacağı tebliğ olunur. 27/01/2019

Zabıt Kâtibi Cumhuriyet Savcısı

3.5.2.3. Tazyik Hapsinin Ceza İnfaz Kurumunda İnfazı

3.5.2.3.1. Müddetname Tanzimi

Tazyik hapis cezasının infazında aşağıdaki hususlar dikkate alınarak müddetname tanzim edilir.

- Ceza süresi,
- Kesinleşme tarihinden itibaren iki yıllık zamanaşımı süresinin geçip geçmediği,
- UYAP sisteminde dava dosya bilgileri incelenerek herhangi bir düşme kararının olup olmadığı,
- Koşullu salıverme hükümlerinin uygulanmayacağı, hususları dikkate alınarak yapılmalıdır.

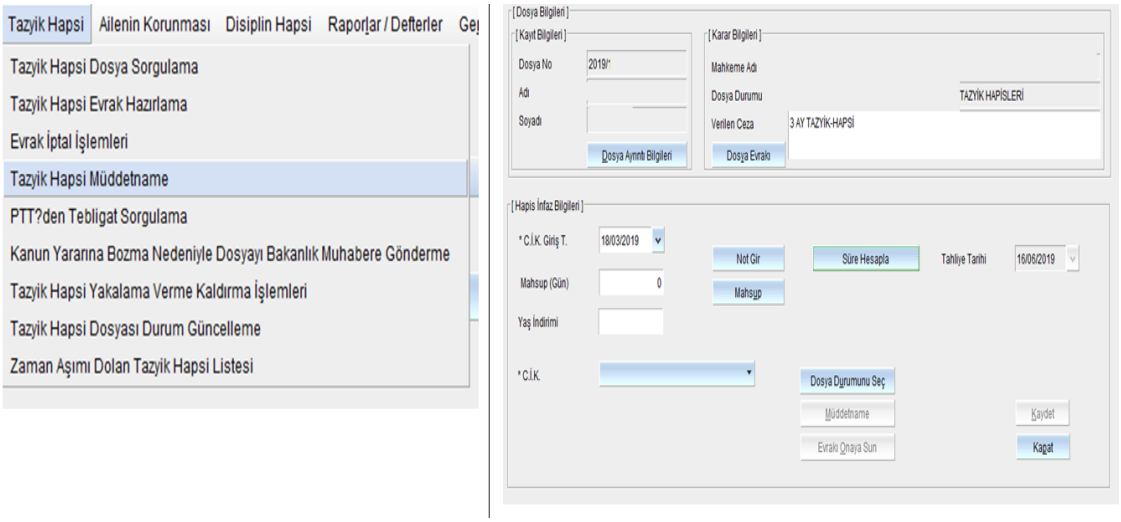

Müddetname Örneği

MÜDDETNAME
(Mahkumlar İçin)

Cumhuriyet Başsavcılığı	: Cumhuriyet Başsavcılığı
Cumhuriyet Başsavcılığı Dosya No	: 2019/666
Cezaevi Hükümlü Defter Numarası	:

HÜKÜMLÜ KİMLİK BİLGİLERİ

T.C. Kimlik No	:
Adı ve Soyadı	: HÜSEYİN
Baba Adı	:
Ana Adı	: AYŞE
Doğum Tarihi	: 16/03/1983
Doğum Yeri	: BURSA
Nüfusa Kayıtlı Olduğu İl ve İlçe	: ANKARA -
İkametgah Adresi	: 3 Esentepe.Mh Arı.St Blok 3/12

CEZA BİLGİLERİ

HÜKMÜ VEREN MAHKEME	: İcra Ceza Mahkemesi
MAHKEME ESAS NO	: 2018/639 esas,
KARAR NO	: 2018/1429 karar
SUÇ TARİHİ / TARİHLERİ	: 21/05/2018
CEZASI	: 3 AY TAZYİK-HAPSİ

İlam No	**Ceza Süresi ve Ceza Türü**	**İnfaz Türü**
2019/66	3 AY TAZYİK-HAPSİ	

CEZAEVİNE GİRİŞ TARİHİ	**: 18/03/2019**
HAKEDEREK TAHLİYE TARİHİ	**: 16/06/2019**

Cumhuriyet Savcısı
e-imza

3.5.2.3.2. Tazyik Hapsinde Tahliye İşlemleri

Hükümlü hakkında; ilgili mahkemesi tarafından düşme ve mesai saatleri dışında hak mahrumiyetine sebebiyet vermemek için nöbetçi icra ceza mahkemesi tarafından durma kararı verildiğinde hükümlünün derhal tahliye edilmesi için gerekli işlemler yapılır.

Düzenlenen müddetname gereğince açık ceza infaz kurumuna gönderilen hükümlü hakkında mahkemeden durma veya düşme kararı verilmediği takdirde cezanın infazı hakederek tahliye tarihine kadar devam eder.

Tazyik hapis cezası infazının ardından yerine getirme fişi düzenlenmeksizin kayıt kapatılarak infaz evrakı ilgili mahkemesine veya mahkemenin bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına iade edilir.

3.5.3. Hapsen Tazyik (2004 sayılı İİK ve 6183 sayılı Kanun)

Mal beyanı, borçlunun gerek kendisinde ve gerek üçüncü şahıslarda bulunan mal ve alacak ve haklarında borcuna yetecek miktarın nevi, mahiyet, vasıflarını ve her türlü kazanç ve gelirlerini ve yaşayış tarzına göre geçim membalarını ve buna nazaran borcunu ne suretle ödeyebileceğini yazı ile veya şifaen icra dairesine bildirmesidir. (İİK'nın 74. md.)

İtirazının iptaline veya kat'i veya muvakkat surette kaldırılmasına karar verilen borçlu, bu kararın kendisine tebliğinden itibaren üç gün içinde yukarıdaki maddede gösterildiği üzere beyanda bulunmaya mecburdur. (İİK'nın 75. md.)

Mal beyanında bulunmayan borçlu, alacaklının talebi üzerine beyanda bulununcaya kadar icra mahkemesi hakimi tarafından bir defaya mahsus olmak üzere hapisle tazyik olunur. Ancak bu hapis üç ayı geçemez.(İİK'nın 76. md.)

3.5.3.1. Mahkeme Kararının İncelenmesi

Mahkemeden gelen kararın kayda alınmasında sırasıyla;

- Hapsen tazyik kararı kontrol edilir.
- Kararda hükümlünün kimlik bilgileri, suç tarihi, cezanın süresi ve kesinleşme tarihi kontrol edilir.

Kesinleşme tarihi itibariyle;

- 2004 sayılı İcra İflas Kanunu'na göre verilen hapsen tazyiklerde zamanaşımı süresinin iki yıl,
- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun'una göre verilen hapsen tazyik cezalarında zamanaşımı süresinin ise beş yıl,

Olduğuna dikkat edilerek bu durumun tespiti halinde; 5275 sayılı Kanun'un 98/1. maddesi uyarınca ilgili mahkemeden karar talebinde bulunulmalıdır.

3.5.3.2. Yakalama Emrinin Düzenlenmesi

İcra ceza mahkemeleri tarafından verilen hapsen tazyik kararı kayda alınarak hükümlüye çağrı kağıdı çıkartılmaksızın yakalama emri düzenlenir.

3.5.3.3.Hapsen Tazyik Kararlarının İnfazı ve Mal Beyanının Alınması

İcra ceza mahkemeleri tarafından verilen hapsen tazyik kararı ile ilgili yakalanan borçlunun mal beyanında bulunmayı kabul etmesi üzerine 6183 sayılı Kanun'un 59. maddesine göre mal bildirim formunun doldurulması halinde kişi hakkında yakalama kaydı kaldırılarak borçlu serbest bırakılır.

Mal beyanında bulunmayı kabul etmeyen borçlular, mal beyanında bulununcaya kadar kararda belirtilen süreyi geçmemek üzere açık ceza infaz kurumuna gönderilir.

Hapsen tazyik cezalarının infazında koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz.

3.4. GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI

Yaptırım olarak uygulanan güvenlik tedbirleri aşağıda sıralanmıştır.

- Belirli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakma (5237 S.K. 53. md.)
- Akıl Hastalarına Özgü Güvenlik Tedbirleri (5237 S.K.57 md.)
- Alkol ya da Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Bağımlısı Kişilere Özgü Güvenlik Tedbirleri (5237 S.K. 57/7 md.)
- Suçta Tekerrür ve Etkin Pişmanlık (5237 S.K. 58 md.)

3.4.1.Belirli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakma (5237 S.K. 53. md.)

Belirli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma, hükümlünün kasten işlediği suç nedeniyle bazı hak ve yetkilerin kısıtlanmasına dair güvenlik tedbirleridir. Bu tedbirin uygulanması için suçun kasten işlenmiş olması ve neticesinde kesinleşmiş hapis cezası verilmesi gerekir.

Yoksun bırakılan hak ve tedbirler şunlardır;

- Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tâbi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten, (5237 S.K. 53/1-a md.)
- Seçme ve seçilme ehliyetinden, (5237 S.K. 53/1-b md.) (*Anayasa Mahkemesi'nin 8/10/2015 tarihli ve E.: 2014/140, K.: 2015/85 sayılı Kararı ile iptal* edildi)
- Velayet hakkından; vesayet veya kayyımlığa ait bir hizmette bulunmaktan, (5237 S.K. 53/1-c md.)
- Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasî parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan, (5237 S.K. 53/1-d md.)
- Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tâbi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten, (5237 S.K. 53/1-e md.)

Yoksun bırakılır.

- Kişi, işlemiş bulunduğu suç dolayısıyla mahkûm olduğu hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar bu hakları kullanamaz. (5237 S.K. 53/2 md.)

Türk Ceza Kanunu'nun 53/1. maddesinde düzenlenen hak yoksunluklarından (a), (d) ve (e) bendinde belirtilenler hapis cezasının infazı tamamlanıncaya, yani hakederek tahliye tarihinin sonuna kadar, (c) bendindeki hak yoksunluğu ise koşullu salıverme tarihine kadar uygulanır.

3.4.1.1. Güvenlik Tedbirleri Uygulanmayan Durumlar

- Taksirli suçtan dolayı verilen hapis veya adli para cezası,
- Kasten olarak işlenmiş olsa bile adli para cezası,
- Suçu işlediğinde 18 yaşını doldurmayan çocukların almış oldukları mahkumiyet,
- Denetimli serbestlik tedbirinde güvenlik tedbirleri uygulanmaz.

3.4.2. Güvenlik Tedbirinin İnfazı

Hak yoksunluklarının süresi, cezanın kesinleşmesiyle başlar. Mahkeme tarafından gönderilen kesinleşmiş güvenlik tedbiri ilamı UYAP'a kaydedilir. Fiziki dosya oluşturulmaz ve hükümlü koşullu salıverilene kadar herhangi bir işlem yapılmaz. Mahkumiyet hükmünde belirtilmesi gerektiği halde hak yoksunlukları belirtilmemiş ise infaz aşamasında dikkate alınacağı için bozma nedeni sayılmaz.

Güvenlik tedbiri ilamının kaydı esnasında UYAP-KİHBİ sistemine otomatik olarak bildirim yapar ve safahata "Fer'i cezalara ilişkin ilam bilgileri KİHBİ'ye bilgi olarak gönderildi." şeklinde yansır. Kolluk birimine ayrıca fiziki evrak gönderilmez.

3.4.2.1. Hak ve Yetkinin Kullanılmasının Yasaklanması

5237 Sayılı Kanun'un 53/1. maddesinde sayılan hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla hapis cezasına mahkûmiyet halinde, ayrıca, cezanın infazından sonra işlemek üzere, hükmolunan cezanın yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir. Bu hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla sadece adli para cezasına mahkûmiyet halinde, hükümde belirtilen gün sayısının yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir. Hükmün kesinleşmesiyle icraya konan yasaklama ile ilgili süre, adli para cezasının tamamen infazından itibaren işlemeye başlar.

Bu tür ilamlar denetimli serbestlik numarası alacak şekilde kayıt yapılarak infaz için adresin bağlı bulunduğu denetim serbestlik müdürlüğüne gönderilir. Memurlar hakkında

verilen memuriyetten men tedbirine konu ilam kişinin bağlı olduğu kamu kurum ve kuruluşunun bağlı olduğu kaymakamlık veya valiliğe, diğer kamu görevlileri yönünden ise bağlı bulunduğu üst amirliğe gönderilir.

Güvenlik tedbiri, cezanın kesinleşmesiyle birlikte işlemeye başlar. İnfazına ise cezanın infazının tamamlanması yani hak ederek tahliye tarihinden itibaren başlanır.

3.4.2.2. Yasaklama veya Sürücü Belgesinin Geri Alınması

Taksirle işlenen suçtan dolayı verilen hapis veya adli para cezası neticesinde 3 ay ile 3 yıl arasında olmak üzere mahkeme tarafından hükümlünün meslek veya sanatının icrasının yasaklanmasına veya sürücü belgesinin geri alınmasına karar verilebilir.

Bu tür güvenlik tedbiri denetimli serbestlik müdürlüğünce infaz edilir. Güvenlik tedbiri, cezanın kesinleşmesiyle birlikte işlemeye başlar. İnfazına ise cezanın infazının tamamlanması yani hakederek tahliye tarihinden itibaren başlanır.

3.4.3 .Akıl Hastalarına Özgü Güvenlik Tedbirleri (5237 sayılı TCK'nın 57. md.)

Suçu işlediği sırada akıl hastası olduğu belirlenen sanık hakkında mahkeme tarafından güvenlik tedbirine hükmedilir. Mahkeme tarafından gönderilen kesinleşmiş akıl hastalığı güvenlik tedbiri ilamı UYAP'a kaydedilir.

Akıl hastaları, yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında veya bu kurumlar oluşturulana kadar ruh ve sinir hastalıkları hastanelerinin uygun bölümlerinde koruma ve tedavi altına alınır.

Sağlık kurumlarından randevu alınması gerekiyorsa önceden randevusu alınır. Eğer sevki ambulans ve sağlık görevlisi ile yapılması gerekiyorsa bağlı bulunan il sağlık müdürlüğünden araç ve personel temin edilir. Sevk esnasında başkalarına saldırma ihtimali var ise yeterli sayıda polis veya jandarma nezaretinde sevki yapılır.

Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirinin amacı, akıl hastasının yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında koruma ve tedavi altına alınarak toplum açısından tehlikeliliğin ortadan kalkıp kalkmadığının veya önemli ölçüde azalıp azalmadığının belirlenmesidir. Yüksek güvenlikli hastane tarafından düzenlenen sağlık kurulu raporuna göre mahkemesince verilecek serbest taburcu kararı ile kişi sağlık kuruluşundan taburcu edilir ve verilen karar ile birlikte kararda belirtilen süre boyunca düzenli aralıklarla psikiyatri servisi bulunan hastanelere sevki yapılarak takibi yapılır.

Tıbbi kontrol ve takipte, kişinin akıl hastalığı itibarıyla toplum açısından tehlikeliliğinin arttığı anlaşıldığında, hazırlanan rapora dayanılarak, yeniden koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Bu durumda, birinci maddesinde belirlenen işlemler tekrarlanır.

Akıl hastaları ile ilgili güvenlik tedbirleri açısından belli bir süre öngörülmemiştir. Güvenlik tedbiri, mahkeme veya hakim kararıyla, akıl hastasının toplum açısından tehlikeliliğinin ortadan kalkmasına veya önemli ölçüde azalmasına kadar uygulamaya devam edilir.

Hükümlü hakkında mahkemece belirtilen tedavi sürecinin bitiminde hükümlünün sevk edildiği hastaneden detaylı rapor istenir. Düzenlenen rapor hükmü veren mahkemeye gönderilir. Mahkeme raporu inceleyip tedavi sürecinin bittiğine kanaat getirirse, ilamı geri ister. Eğer tedavi sürecinin yeterli olmadığına karar verip, ek bir süre belirtirse, sürenin sonuna kadar hükümlü tedaviye devam eder. Süre bitiminde tekrar aynı işlemler tekrarlanır.

3.4.4. Alkol ya da Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Bağımlısı Kişilere Özgü Güvenlik Tedbirleri

Uygulamada akıl hastalığı güvenlik tedbirlerine benzemekte ancak, uygulama olarak ilamın denetimli serbestlik numarası alacak şekilde kaydının yapılarak, infaz işlemlerinin yapılması için denetimli serbestlik müdürlüğüne veya kişi farklı Cumhuriyet başsavcılığı yetki alanında oturuyor ise ilgili Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

3.4.5.Mükerrirlere Özgü Denetim Serbestlik ve Etkin Pişmanlık

3.4.5.1. Mükerrirlere Özgü Denetimli Serbestlik

Hükümlü hakkında verilen mükerrirlere özgü denetimli serbestlik kararına istinaden ilam denetimli serbestlik numarası alacak şekilde kayıt edilir. Asıl cezanın infazında koşullu salıverilme talebinde mükerrir ilamının bulunduğu belirtilerek mükerrirlere özgü denetimli serbestlik süresi talep edilir. Asıl cezanın infazının tümüyle infazından sonra koşullu salıverilme tahliye kararı, yerine getirme fişi ve müddetnamesi ile birlikte ilam adresinin bulunduğu denetimli serbestlik müdürlüğüne veya ilgili Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

3.4.5.2. .Etkin Pişmanlık

Türk Ceza Kanun'un 221. maddesinde düzenlenmiş olup, 221/5. maddesine göre etkin pişmanlıktan yararlanan kişiler hakkında 1 yıl süreyle denetimli serbestlik tedbirine hükmolunur. Denetimli serbestlik tedbir süresi üç yıla kadar uzatılabilir. Bu tür kararlar

denetimli serbestlik numarası alacak şekilde kayıt olunur. İlam adresinin bulunduğu denetim serbestlik müdürlüğüne veya ilgili Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

3.4.6. Sınır Dışı Edilme

Uygulamada çok sık karşılaşılmamakla beraber yabancı uyruklu kişinin sınır dışı edilmesi için hükmün kesinleşmesi ve ayrıca infazının tamamlanmış olması gerekmektedir. İlgili mevzuatta koşullu salıverme veya hakederek tahliye tarihinden sonra sınır dışı edilebilir. Bununla ilgili il/ilçe emniyet müdürlüklerine müzekkere yazılarak bilgi verilir. İlgili kişi ceza infaz kurumunda ise cezaevi idaresi tarafından tahliye tarihi il/ilçe emniyet müdürlüklerine bildirilir.

4. ADLİ KONTROL İŞLEMLERİ

Adli kontrol tedbiri 5271 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 109. maddesine göre verilen tedbirlerdir. Adli kontrol tedbirini veren mahkemenin kararı uygulanmak üzere Cumhuriyet başsavcılığınca ilgili denetimli serbestlik müdürlüğüne UYAP üzerinden gönderilerek tedbirin uygulanmasına başlanır.

4.1. Adli Kontrol Türleri

Kanunda sınırlı sayıda sayılmış başlıca adli kontrol türleri;

- Yurt dışına çıkamamak. (CMK'nın 109/3-a md.)
- Hakim tarafından belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak. (CMK'nın 109/3-b md.)
- Hakimin belirttiği merci veya kişilerin çağrılarına ve gerektiğinde meslekî uğraşlarına ilişkin veya eğitime devam konularındaki kontrol tedbirlerine uymak. (CMK'nın 109/3-c md.)
- Her türlü taşıtları veya bunlardan bazılarını kullanamamak ve gerektiğinde kaleme, makbuz karşılığında sürücü belgesini teslim etmek. (CMK'nın 109/3-d md.)
- Özellikle uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla, hastaneye yatmak dahil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek. (CMK'nın 109/3-e md.)
- Şüphelinin parasal durumu göz önünde bulundurularak, miktarı ve bir defada veya birden çok taksitlerle ödeme süreleri, Cumhuriyet savcısının isteği üzerine hakimce belirlenecek bir güvence miktarını yatırmak. (CMK'nın 109/3-f md.)
- Silâh bulunduramamak veya taşıyamamak, gerektiğinde sahip olunan silâhları makbuz karşılığında adli emanete teslim etmek. (CMK'nın 109/3-g md.)
- Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hakim tarafından miktarı ve ödeme süresi belirlenecek parayı suç mağdurunun haklarını güvence altına almak üzere aynî veya kişisel güvenceye bağlamak. (CMK'nın 109/3-h md.)

- Aile yükümlülüklerini yerine getireceğine ve adli kararlar gereğince ödemeye mahkûm edildiği nafakayı düzenli olarak ödeyeceğine dair güvence vermek. (CMK'nın 109/3-i md.)
- Konutunu terk etmemek. (CMK'nın 109/3-j md.)
- Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek. (CMK'nın 109/3-k md.)
- Belirlenen yer veya bölgelere gitmemek. (CMK'nın 109/3-l md.)

Olarak sayılabilir.

4.2. Adres Değişikliği

Adli kontrol uygulamasında adres değişikliği talebinin olması durumunda, Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği'nin 43/7. maddesinde geçen "Haklarında adli kontrol tedbiri verilen şüpheli veya sanıkların izin ya da başka denetimli serbestlik müdürlüğüne nakil talepleri değerlendirilmek üzere ilgili Cumhuriyet başsavcılığına veya mahkemeye gönderilir." ibaresine göre dosyanın bulunduğu Cumhuriyet başsavcılığı ya da ilgili mahkemesine gönderilerek nakil ile ilgili görüşü sorulur. İlgili birim tarafından verilecek karara göre işlem yapılır.

Gereksiz yazışmalara ve posta masraflarına mahal vermemek için adres değişikliği nedeniyle denetimli serbestlik müdürlüğü ya da Cumhuriyet başsavcılığı tarafından gönderilen dosya yeni belirlenen adresine fiziki olarak gönderilmemesi ve ilgili birimine iade edilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Adres değişikliği nedeniyle verilen karara göre, adli kontrol kararı uygulanan kişinin belirttiği yeni adresine kayıt alacak şekilde gönderilir.

4.3 Adli Kontrol Kararının Kaldırılması

Adli kontrol kararlarının; soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı, kovuşturma aşamasında ilgili mahkeme tarafından kaldırılmasına karar verilebilir.

Adli kontrol kararının kaldırılmasına karar verilen kişi hakkında adli kontrol kaldırma kararı ilgili denetimli serbestlik müdürlüğüne ya da taşra da ise ilgili Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

4.4. Adli Kontrol Kararının Kapatılması

Denetimli serbestlik müdürlüğü ve Cumhuriyet başsavcılıklarından kapatılarak gönderilen adli kontrol dosyasının, UYAP'ta bulunan kaydı kapatılarak ilgili birime iadesi yapılır.

5.HAPİS VE ADLİ PARA CEZALARININ İNFAZINDA DENETİMLİ SERBESTLİK

Denetimli serbestlik tedbiri; ceza infaz kurumunda bulundukları süre zarfında yasalara ve cezaevi idaresinin koyduğu kurallara karşı gelmeyerek iyi halli olan, işlediği suçun niteliği ve tabi tutuldukları infaz rejimi itibariyle topluma uyum sağlayacakları, yeniden suç işleme riskinin azlığı değerlendirilen hükümlülerin, koşullu salıverilme tarihine kadar 5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesi gereğince tabi tutulduğu infaz sürecidir.

5.1. Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanmak Suretiyle Cezanın İnfazının Koşulları

- Açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartlarını taşıma veya açık ceza infaz kurumunda iyi halli bulunan hükümlüler kanunda belirtilen süre kadar,
- Çocuk eğitimevinde toplam cezasının beşte birini tamamlamış olanlar,
- 0-6 yaş grubunda çocuğu bulunan kadın hükümlüler, koşullu salıverilmesine iki yıl ya da daha az kalanlar,
- Diğer şartları taşıması halinde maruz kaldığı ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen ve koşullu salıverilmesine üç yıl ya da daha az kalanlar,

Denetimli serbestlik tedbirinden infaz hakimliği kararıyla faydalanabilirler.

Ayrıca hükümlünün denetimli serbestliğe ayrılma talebi bulunmalıdır.

5.2. Hapis Cezasının İnfazında Denetimli Serbestliği Sona Erdiren Haller

- Ceza infaz kurumundan ayrıldıktan sonra, talebinde belirttiği denetimli serbestlik müdürlüğüne üç gün içinde müracaat etmemesi,
- Hakkında belirlenen yükümlülüklere, denetimli serbestlik müdürlüğünün hazırladığı denetim ve iyileştirme programına, denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerileriyle hakkında hazırlanan denetim planına uymamakta ısrar etmesi,
- Ceza infaz kurumuna geri dönmek istemesi halinde,

Denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine, koşullu salıverilme tarihine kadar olan cezasının infazı için kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesine, infaz hakimi tarafından karar verilir.

Kapalı ceza infaz kurumuna iade kararı verilen ve iki gün geçmiş olmasına karşın en yakın Cumhuriyet başsavcılığına teslim olmayan hükümlüler hakkında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 292. ve 293. maddelerinde yazılı hükümler uygulanır.

5.3. Adli Para Cezalarının İnfazında Denetimli Serbestlik

Adli para cezasından çevrilme hapis cezasının infazında;

- Hükümlünün iki saat çalışması karşılığı bir gün olmak üzere kamuya yararlı bir işte çalıştırılmasına karar verilir.
- Günlük çalışma süresi, en az iki saat ve en fazla sekiz saat olacak şekilde denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenir.
- Hükümlünün, hakkında hazırlanan programa ve denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerilerine uymaması halinde, çalıştığı günler hapis cezasından mahsup edilerek kalan kısmın tamamı açık ceza infaz kurumunda yerine getirilir.
- Adli para cezası yerine çektirilen hapis süresi üç yılı geçemez. Birden fazla hükümle adli para cezalarına mahkumiyet halinde bu süre beş yılı geçemez. Hapis cezası yerine kamuya yararlı bir işte çalışma hizmeti açısından da yasada belirtilen süreyi geçemez.
- Hükümlü, hapis yattığı veya kamuya yararlı işte çalıştığı günlerin dışındaki günlere karşılık gelen parayı öderse kamuya yararlı işte çalıştırılma sona erer.
- İnfaz edilen hapsin veya kamuya yararlı işte çalışmanın süresi, adli para cezasını tamamıyla karşılamamış olursa, geri kalan adli para cezasının tahsili için ilâm, Cumhuriyet başsavcılığınca mahallin en büyük mal memuruna gönderilir.

5.3.1. Adli Para Cezasının İnfazında Denetimli Serbestliği Sona Erdiren Haller

- Denetimli serbestlik müdürlüğüne belirtilen süre içinde müracaat etmemesi,
- Hakkında belirlenen yükümlülüklere, denetimli serbestlik müdürlüğünün hazırladığı denetim ve iyileştirme programına, denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerileriyle hakkında hazırlanan denetim planına uymamakta ısrar etmesi,
- Adli para cezasının kalan kısmının ödenmesi halinde,

  Denetimli serbestliği sona erer.

6. 6284 SAYILI KANUN UYARINCA VERİLEN KARARLARIN İNFAZI

6.1. AİLENİN KORUNMASI KAPSAMINDA İNFAZ REJİMİ

6.1.1. Tanım ve Kapsamı

Ailenin Korunması ve Kadına Şiddetin Önlemesine Dair Kanun kapsamında hakim tarafından verilen karar ile mülkü amir tarafından verilip daha sonra onaya sunularak hakim tarafından onaylanan kararlar infaz için Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

Hakim tarafından verilecek koruyucu tedbir kararları infaz edilmek üzere ilamat ve infaz bürosuna UYAP sisteminden gönderilir ve ailenin korunması defter sıra numarası alınır. Tedbir kararları, mağdurun kararda bulunan adresi doğrultusunda ilgili kolluk birimini veya Cumhuriyet başsavcılığına en seri şekilde gecikmeden gönderilir ve uygulanması izlenir.

Önleyici tedbir kararlarının yerine getirilip getirilmediği karar süresince kolluk tarafından kontrol edilir. Bu kontrol, korunan kişinin;

- Bulunduğu konutun haftada en az bir kez ziyaret edilmesi,
- İkinci derece dâhil olmak üzere yakınları ile iletişim kurulması,
- Komşularının bilgisine başvurulması,
- Oturulan yerin muhtarından bilgi alınması,
- Bulunduğu konutun çevresinde araştırma yapılması,

Şeklinde yerine getirilir. Tedbir kararlarına aykırılığın tespit edilmesi halinde bu husus hakkında tutanak tutulur ve derhal Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

6.1.2. Tedbir Kararının İhlali Halinde Yapılacak İşlemler

Tedbir kararlarının ihlal edildiğinin kolluk tarafından tespit edilmesi halinde tutulan tutanak Cumhuriyet başsavcılığına iletilir. Bu tutanak Cumhuriyet başsavcılığı tarafından ivedilikle aile mahkemesine gönderilir. Tedbir kararlarının ihlal edildiğinin aile mahkemesi tarafından tespit edilmesi halinde ise başka bir işleme gerek kalmaksızın re'sen zorlama hapsine ilişkin karar verilebilir.

- Tedbir kararının ihlali, tedbire karar veren mahkemenin yargı alanı içerisinde olduğu takdirde zorlama hapsi kararı, bu mahkeme tarafından verilir. Ancak tedbirin başka bir mahkemenin yargı alanı içerisinde ihlal edilmesi halinde, mükerrerliğe neden olmamak açısından kararı veren mahkemeden aynı tedbir hakkında daha önce zorlama hapsine karar verilip verilmediği hususunda bilgi istenilir. Verilen bilgiye göre ihlal durumu değerlendirilerek karar verilir.
- Zorlama hapsine karar verilebilmesi için şiddet uygulayana, tedbir kararına aykırı davranması halinde hakkında zorlama hapsi uygulanacağına dair ihtarın da yer aldığı tedbir kararının tefhim veya tebliğ edilmiş olması gerekir.
- Kanun hükümlerine göre hakkında tedbir kararlarına aykırı hareket eden şiddet uygulayana, fiili bir suç oluştursa bile, ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre hakim tarafından üç günden on güne kadar zorlama hapsine tâbi tutulmasına karar verilir.

- **Tedbir kararının gereklerine aykırılığın her tekrarında, ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre zorlama hapsinin süresi onbeş günden otuz güne kadardır. Ancak zorlama hapsinin toplam süresi altı ayı geçemez**.
- **Zorlama hapsi kararları tekerrüre esas olmaz, koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz ve adli sicil kayıtlarına işlenmez.**
- Hakkında zorlama hapsi verilen kişinin itiraz etmesi halinde infazı için kararın kesinleşmesi beklenir.
- Zorlama ve disiplin hapislerinde dikkat edilmesi gereken önemli husus, normal cezalardan farklı olarak infazında koşullu salıverilme, açık ceza infaz kurumuna ve denetimli serbestliğe ayrılma gibi hususların geçerli olmadığıdır.
- Zorlama hapsi verilen şahıs hakkında yakalama emri çıkarılır. (Kayda alınan evraka UYAP sisteminde yakalama emri düzenlenerek onaylandığında KİHBİ kayıtlarında Türkiye çapında aranması sağlanmaktadır.)
- Şahıs yakalandığında müddetname düzenlenerek kapalı ceza infaz kurumuna gönderilir.

7.KISA SÜRELİ HAPİS CEZASINA KONU SEÇENEK YAPTIRIMLARIN İNFAZI

Kısa süreli hapis cezasına ait seçenek yaptırımları suçlunun kişiliğine, sosyal ve ekonomik durumuna, yargılama sürecinde duyduğu pişmanlığa ve suçun işlenmesindeki özelliklere göre aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

7.1. Mağdurun veya Kamunun Uğradığı Zararın Kısmen veya Tamamen Giderilmesi

Mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesini içeren kesinleşmiş ilâm, Cumhuriyet başsavcılığına verilir. UYAP üzerinden ilamat numarası alacak şekilde kayıt yapılır. İlamat ve infaz bürosu zararın otuz gün içinde tamamen giderilmesini hükümlüye tebliğ eder. Hükümlü adresine yapılan bu tebligatta gösterilen zararı, otuz günlük süre içinde tamamen gidermezse Cumhuriyet başsavcılığınca, kayıt kapatılarak evrak mahkemeye gönderilir.

7.2. Eğitim Kurumuna Devam Yükümlülüğünün İnfazı

En az iki yıl süreyle, bir meslek veya sanat edinmeyi sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkanı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmeye karar verilen durumlarda denetim serbestlik numarası alınarak, adresinin bağlı bulunduğu denetimli serbestlik müdürlüğüne gönderilir. Ancak bir meslekten yasaklılık cezasının infazı, asıl cezanın tümüyle infazından sonra başlar.

7.3. Belirli Yerlere Gitmekten veya Etkinlikleri Yapmaktan Yasaklılık

Mahkum olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanmaya karar verilen durumlarda denetim serbestlik numarası alınarak, adresinin bağlı bulunduğu denetimli serbestlik müdürlüğüne gönderilir.

7.4. Ehliyet ve Ruhsat Belgelerinin Geri Alınması, Belli Bir Meslek ve Sanatı Yapmaktan Yasaklılık

Sağladığı hak ve yetkiler kötüye kullanılmak suretiyle veya gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranılarak suç işlenmiş olması durumunda; mahkum olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, ilgili ehliyet ve ruhsat belgelerinin geri alınmasına, belli bir meslek ve sanatı yapmaktan yasaklanmaya, karar verilen durumlarda denetim serbestlik numarası alınarak, adresinin bağlı bulunduğu denetimli serbestlik müdürlüğüne gönderilir.

7.5. Kamuya Yararlı Bir İşte Çalışma

Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle ve gönüllü olmak koşuluyla kamuya yararlı bir işte çalıştırılmaya, karar verilen durumlarda denetim serbestlik numarası alınarak, adresinin bağlı bulunduğu denetimli serbestlik müdürlüğüne gönderilir.

Hükmedilen seçenek tedbirin hükümlünün elinde olmayan nedenlerle yerine getirilememesi ya da ihlal edilmesi durumunda, hükmü veren mahkemeye durum bildirilir. Kararı veren mahkeme tarafından tedbir değiştirebilir veya sonlandırabilir.

8. İNFAZ SIRASINDA VERİLECEK KARARLAR

Cezaların infazı sırasında; mahkumiyet hükmünün yorumunda veya çektirilecek cezanın hesabında duraksamaya düşülmesinde birden fazla hükümdeki cezaların toplanmasında hastanede geçen sürenin cezadan indirilmesinde veya infaz sırasında verilecek kararların mercii ve usulünde 5275 sayılı Kanun'un 98 ila 101 maddelerinde yer alan hükümler uygulanır.

8.1. Mahkûmiyet Hükmünün Yorumunda veya Çektirilecek Cezanın Hesabında Duraksama

5275 sayılı Kanun'un 98. maddesi;

(1) Mahkumiyet hükmünün yorumunda veya çektirilecek cezanın hesabında duraksama olursa, cezanın kısmen veya tamamen yerine getirilip getirilemeyeceği ileri sürülür ya da sonradan yürürlüğe giren kanun, hükümlünün lehinde olursa, duraksamanın giderilmesi veya yerine getirilecek cezanın belirlenmesi için hükmü veren mahkemeden karar istenir.

(2) 16. madde gereğince cezasının ertelenmesi isteminin reddi hâlinde de aynı hüküm uygulanır.

(3) Yukarıdaki fıkralar uyarınca yapılan başvurular cezanın infazını ertelemez. Ancak, mahkeme olayın özelliğine göre infazın ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir.

9. ÖZEL İNFAZ USULLERİ

Hürriyeti bağlayıcı cezaların hükümlü üzerindeki etkilerini azaltmak, ceza evindeki sayı artışını engellemek, hükümlünün iş hayatını engellememek ve devleti külfetten kurtarmak adına özel infaz usulleri getirilmiştir.

5275 sayılı Kanun'un 110. maddesinde özel infaz usulleri düzenlenmiştir.

- Hükmü veren mahkeme veya hükümlü başka bir yerde bulunuyorsa o yerde bulunan aynı derecedeki mahkeme, altı ay veya daha az süreli hapis cezasının;
  - ✓ Her hafta cuma günleri saat 19.00'da girmek ve pazar günleri aynı saatte çıkmak suretiyle hafta sonları,
  - ✓ Her gün saat 19.00'da girmek ve ertesi gün saat 07.00'de çıkmak suretiyle geceleri, ceza infaz kurumlarında çektirilmesine karar verebilir.
- Mahkumiyete konu suç nedeniyle doğmuş zararın aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesine dair hukukî sorumlulukları saklı kalmak üzere;
  - ✓ Kadın veya altmışbeş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları altı ay,
  - ✓ Yetmiş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları bir yıl,
  - ✓ Yetmişbeş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları üç yıl veya daha az süreli hapis cezasının konutunda çektirilmesine hükmü veren mahkemece veya hükümlü başka bir yerde bulunuyorsa o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemece karar verilebilir.
- Cezanın özel infaz usulüne göre çektirilmesi kararı, infaza başlandıktan sonra da verilebilir.
- Cezanın özel infaz usulüne göre çektirilmesine karar verilenler hakkında koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz.
- Bu infaz usulünün gereklerine geçerli bir mazeret olmaksızın uyulmaması hâlinde, cezanın baştan itibaren infaz kurumunda çektirilmesine karar verilir.
- Bu madde hükümlerine göre verilen kararlara itiraz yolu açıktır. Hükmü yer almaktadır.

5275 sayılı Kanun'un 110/1. maddesinde tanımlanan ilamların infaz bürosunca takibi yapılıp, ceza infaz kurumunda yerine getirilmektedir.

5275 sayılı Kanun'un 110/2. maddesinde tanımlanan ilamların infaz bürosunca takibi yapılıp, denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından yerine getirilmektedir.

10. İNFAZDA ZAMANAŞIMI SÜRELERİ

CEZA ZAMANAŞIMI

01/06/2005 tarihinden önce kesinleşen ilam evraklarının zamanaşımı sürelerine 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (mülga) 112. maddesinde yer verilmiştir.

Madde 112 - Bu maddede yazılı cezalar aşağıdaki müddetlerin müruriyle ortadan kalkar:

- Ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis ve müebbet ağır hapis cezaları otuz sene,
- Yirmi sene ve daha fazla müddetle ağır hapis cezası yirmi dört sene,
- Beş seneden ziyade ağır hapis veyahut hapis veya müebbet sürgün cezası yirmi sene,
- Beş seneye kadar ağır hapis veyahut hapis veya muvakkat sürgün veya muvakkaten hidematı ammeden memnuiyet cezalarıyla ağır cezayı nakdi hükümleri on sene,
- Bir aydan ziyade hafif hapis veyahut bir meslek ve sanatın tatili icrası yahut otuz liradan ziyade hafif cezayı nakdi hükümleri dört sene,
- Bundan evvelki bentte beyan olunan miktardan aşağı ceza hükümleri on sekiz ay geçmesiyle ortadan kalkar.

Nevileri başka başka cezaları havi hükümler, en ağır ceza için konulan müddetin geçmesiyle ortadan kalkar.

Cezanın müruru zaman ile ortadan kalkmasından sonra Emniyeti Umumiye Nezareti altında bulunmak cezasının da hükmü kalmaz.

Madde 113 - (Değişik madde: 11/06/1936 - 3038/1 md.)

Hükümlerde müruru zaman hükmün kat'ileştiği veya infazın her hangi bir suretle inkıtaa uğradığı günden itibaren işlemeğe başlar.

Madde 114 - (Değişik madde: 11/06/1936 - 3038/1 md.)

İlamın infazına müteallik mahkuma salahiyetli merci tarafından kanun dairesinde tebliğ olunan her türlü muamele müruru zamanı keser. Bundan başka şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalarda ilamın infazı için mahkumun yakalanması dahi müruru zamanı keser.

Bir suçtan dolayı mahkum olan kimse müruru zaman cereyan ettiği sırada mahkum olduğu suç cinsinden diğer bir suç daha işlediği takdirde müruru zaman yine kesilmiş olur.

Madde 115 - (Değişik madde: 11/06/1936 - 3038/1 md.)

Amme hizmetlerinden muvakkat memnuiyet yahut diğer bir ıskatı ehliyet cezası veya bir meslek ve sanatın tatili icrası sair cezalara zam ve ilave edildiği veyahut bir hüküm neticesi olduğu takdirde ıskatı ehliyet ve tatili meslek ve sanat cezaları, onlar için muayyen olan müddetin iki misline muadil bir müddet geçmedikçe sakıt olmazlar ve işbu müruru zaman aslı mücazatın sakıt olduğu tarihten itibaren cereyana başlar.

Madde 116 - (Değişik madde: 11/06/1936 - 3038/1 md.)

Gerek hukuku amme davasının ve gerek ceza hükümlerinin müruru zamanı 30 uncu madde mucibince hesap olunur.

Madde 117 - (Değişik madde: 11/06/1936 - 3038/1 md.)

Gerek dava ve gerek ceza müruru zamanı resen tatbik olunur ve bundan ne maznun ve ne de mahkum vazgeçemezler.

Madde 118 - (Değişik madde: 29/06/1938 - 3531/1 md.)

Bu kanunun ikinci kitabının birinci babında yazılı ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis veya müebbet yahut muvakkat ağır hapis cezalarını müstelzim cürümlerin yurt dışında işlenmesi halinde ceza müruru zamanı yoktur.

01/06/2005 tarihinden sonra kesinleşen ilam evraklarının zamanaşımı sürelerine 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 68. maddesinde yer verilmiştir.

MADDE 68. –

Bu maddede yazılı cezalar aşağıdaki sürelerin geçmesiyle infaz edilmez:

- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında kırk yıl.
- Müebbet hapis cezalarında otuz yıl.
- Yirmi yıl ve daha fazla süreli hapis cezalarında yirmidört yıl.
- Beş yıldan fazla hapis cezalarında yirmi yıl.
- Beş yıla kadar hapis ve adli para cezalarında on yıl.

Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle ceza infaz edilmez.

Bu Kanunun İkinci Kitabının Dördüncü Kısmında yazılı yurt dışında işlenmiş suçlar dolayısıyla verilmiş ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis veya on yıldan fazla hapis cezalarında zamanaşımı uygulanmaz.

Türleri başka başka cezaları içeren hükümler, en ağır ceza için konulan sürenin geçmesiyle infaz edilmez.

Ceza zamanaşımı, hükmün kesinleştiği veya infazın herhangi bir suretle kesintiye uğradığı günden itibaren işlemeye başlar ve kalan ceza miktarı esas alınarak süre hesaplanır.

Ceza zamanaşımı ve hak yoksunluklarına 69. maddesinde yer verilmiştir.

MADDE 69. –

Cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunluklarının süresi ceza zamanaşımı doluncaya kadar devam eder.

Müsaderede zamanaşımına 70. maddesinde yer verilmiştir.

MADDE 70.

Müsadereye ilişkin hüküm, kesinleşmeden itibaren yirmi yıl geçtikten sonra infaz edilmez.

Ceza zamanaşımının kesilme sebeplerine 71. maddesinde yer verilmiştir.

MADDE 71. - (1) Mahkûmiyet hükmünün infazı için yetkili merci tarafından hükümlüye kanuna göre yapılan tebligat veya bu maksatla hükümlünün yakalanması ceza zamanaşımını keser.

(2) Bir suçtan dolayı mahkûm olan kimse üst sınırı iki yıldan fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlediği takdirde, ceza zamanaşımı kesilir.

Zamanaşımının hesabı ve uygulanmasına 72. maddesinde yer verilmiştir.

MADDE 72. - (1) Dava ve ceza zamanaşımı süreleri gün, ay ve yıl hesabıyla belirlenir. Bir gün, yirmidört saat; bir ay, otuz gündür. Yıl, resmi takvime göre hesap edilir.

(2) Dava ve ceza zamanaşımı re'sen uygulanır ve bundan şüpheli, sanık ve hükümlü vazgeçemezler.

5320 sayılı Kanun'un 15/1. maddesinde; Birden fazla mahkumiyeti olan kişi bu mahkumiyetlerden birine ilişkin cezayı infaz kurumunda çektiği sürece, diğer cezaları açısından ceza zamanaşımının işlemeyeceği belirtilmiştir.

2. maddesinde; Cezanın infazının ertelenmesi veya durdurulması halinde, bu cezaya ilişkin zamanaşımının işlemeyeceği belirtilmiştir.

DAVA ZAMANAŞIMI

3) 01/06/2005 tarihinden sonra işlenen suçlarda dava zamanaşımı infaza gönderilen ilamlarda dikkat edilmesi gerekmektedir. Dava zamanaşımı dolan ilamın infaz edilmemesi gerektiğinden 66. maddeyi incelemekte yarar bulunmaktadır.

MADDE 66. –

Kanunda başka türlü yazılmış olan hâller dışında kamu davası;

- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda otuz yıl,
- Müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmibeş yıl,
- Yirmi yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıl,
- Beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda onbeş yıl,
- Beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlarda sekiz yıl,

Geçmesiyle düşer.

Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle kamu davası düşer.

Dava zamanaşımı süresinin belirlenmesinde dosyadaki mevcut deliller itibarıyla suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hâlleri de göz önünde bulundurulur.

Yukarıdaki fıkralarda yer alan sürelerin belirlenmesinde suçun kanunda yer alan cezasının yukarı sınırı göz önünde bulundurulur; seçimlik cezaları gerektiren suçlarda zamanaşımı bakımından hapis cezası esas alınır.

Aynı fiilden dolayı her ne suretle olursa olsun tekrar yargılanması gereken hükümlünün, sonradan yargılanan suça ait üçüncü fıkrada yazılı esasa göre belirlenecek zamanaşımı göz önünde bulundurulur.

Zamanaşımı, tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği günden, teşebbüs hâlinde kalan suçlarda son hareketin yapıldığı günden, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği ve zincirleme suçlarda son suçun işlendiği günden, çocuklara karşı üstsoy veya bunlar üzerinde hüküm ve nüfuzu olan kimseler tarafından işlenen suçlarda çocuğun onsekiz yaşını bitirdiği günden itibaren işlemeye başlar.

Bu Kanunun İkinci Kitabının Dördüncü Kısmında yazılı ağırlaştırılmış müebbet veya müebbet veya on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçların yurt dışında işlenmesi hâlinde dava zamanaşımı uygulanmaz.

DAVA ZAMANAŞIMI SÜRESİNİN DURMASI VEYA KESİLMESİ

MADDE 67. –

Soruşturma ve kovuşturma yapılmasının, izin veya karar alınması veya diğer bir mercide çözülmesi gereken bir meselenin sonucuna bağlı bulunduğu hâllerde; izin veya kararın alınmasına veya meselenin çözümüne veya kanun gereğince hakkında kaçak olduğu hususunda karar verilmiş olan suç faili hakkında bu karar kaldırılıncaya kadar dava zamanaşımı durur.

Bir suçla ilgili olarak;

- Şüpheli veya sanıklardan birinin savcı huzurunda ifadesinin alınması veya sorguya çekilmesi,
- Şüpheli veya sanıklardan biri hakkında tutuklama kararının verilmesi,
- Suçla ilgili olarak iddianame düzenlenmesi,
- Sanıklardan bir kısmı hakkında da olsa, mahkûmiyet kararı verilmesi,

Halinde, dava zamanaşımı kesilir.

Dava zamanaşımı kesildiğinde, zamanaşımı süresi yeniden işlemeye başlar. Dava zamanaşımını kesen birden fazla nedenin bulunması halinde, zamanaşımı süresi son kesme nedeninin gerçekleştiği tarihten itibaren yeniden işlemeye başlar.

Kesilme halinde, zamanaşımı süresi ilgili suça ilişkin olarak kanunda belirlenen sürenin en fazla yarısına kadar uzar.

11.HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASI (CMK'nın 231/8-9. md.)

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tabi tutulur. Bu süre içinde bir yıldan fazla olmamak üzere mahkemenin belirleyeceği süreyle, sanığın denetimli serbestlik tedbiri olarak;

- Bir meslek veya sanat sahibi olmaması halinde, meslek veya sanat sahibi olmasını sağlamak amacıyla bir eğitim programına devam etmesine,
- Bir meslek veya sanat sahibi olması halinde, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,
- Belli yerlere gitmekten yasaklanmasına, belli yerlere devam etmek hususunda yükümlü kılınmasına ya da takdir edilecek başka yükümlülüğü yerine getirmesine, karar verilebilir. Denetim süresi içinde dava zamanaşımı durur.

(Ek fıkra: 06/12/2006 - 5560 S.K.23.md) Altıncı fıkranın (c) bendinde belirtilen koşulu derhal yerine getiremediği takdirde; sanık hakkında mağdura veya kamuya verdiği zararı denetim süresince aylık taksitler halinde ödemek suretiyle tamamen gidermesi koşuluyla da hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilir.

CMK'nın 231/8. ve 9. maddeleri uyarınca şartlı hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesi durumunda kesinleştirilerek infaza verilen ilamın denetimli serbestlik numarası alacak şekilde kaydı yapılarak, infaz işlemleri yapılmak üzere denetimli serbestlik müdürlüğüne veya kişi farklı Cumhuriyet başsavcılığı yetki alanında oturuyor ise ilgili Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

12. SPOR MÜSABAKALARINDAN YASAKLILIK (6222 SAYILI KANUN)

6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında işlenen suç nedeniyle verilen kesinleşen hükümlerin infazıdır.

Diğer ilamların infazından farklı olarak bu kısımda dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır.

Mahkeme kararında belirtilen sanık hakkındaki eylemi ile ilgili yasaklılık süresi ilamat numarası alacak şekilde kayıt edilerek infazına başlanılır. Ancak verilen tedbirin Türk Ceza Kanunu'nun 50/1-d maddesi uyarınca verilmesi durumunda denetimli serbestlik numarası alacak şekilde kaydının yapılarak, adres itibariyle ilgili denetimli serbestlik müdürlüğüne gönderilir.

Sanığın mahkeme kararında belirtilen adresinin bağlı bulunduğu il emniyet müdürlüğünde bulunan spor şube müdürlüklerine mahkeme ilamının infazı için gönderilir.

Adli para cezası ile birlikte hükmedilmesi durumunda karar il emniyet müdürlüğüne gönderilir. Adli para cezası infaz edildiğinde infaz tarihi ayrıca il emniyet müdürlüğüne bildirilerek kararın infazına başlanır.

Kişi hakkında verilen yasaklılık süresi sona erinceye kadar kesin kural olmamakla beraber üç ayda bir müzekkere yazılarak takibinin yapılması faydalı olacaktır.

Kişi ihlal etmeden süresini doldurduğunda ilamın kapanması için il emniyet müdürlüğü evrakı iade eder. İlam dosyası kapatılarak mahkemesine gönderilir.

Sanığın yasaklılık süresi içerisinde ihlal yaptığının tespit edilmesi durumunda, yine evrak ilgili il emniyet müdürlüğü tarafından tutanakla birlikte Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir. Gelen ihbar tutanağı ilgili mahkemesine bildirilir ve ilamın infazına süre bitimine kadar devam edilir.

13. KIRMIZI BÜLTEN – ADLİ YARDIMLAŞMA

13.1. Kırmızı Bülten

Suç ve suçluyla etkin mücadele kapsamda uluslararası işbirliği yapmak suretiyle suçluların takip ve yakalanması, karşılıklı bilgi alışverişinin sağlanması amacıyla İnterpol'e

üye ülkelerde kırmızı bülten çıkartılması kabul edilmiştir. Hakkında kırmızı bülten çıkartılan suçlu bu ülkelerden birinde yakalandığı takdirde Türkiye'ye iadesi sağlanacaktır.

Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü'nün suçluların iadesi ve hükümlülerin nakli konusunda çıkardığı 69/4 nolu genelgesinde kırmızı bülten çıkartılması gerektiren haller ile kırmızı bülten çıkartılması usul ve esasları belirtilmiştir.

Kırmızı bülten, İnterpol Ana Sözleşmesi uyarınca çıkarılan ve iade amacıyla arananların mümkün olduğunca açık kimlik bilgilerini, suça ilişkin adli bilgileri, eğer mevcutsa ilgilinin fotoğrafı ve parmak izi bilgilerini içeren ve geçerlilik süresi beş yıl olan belgedir.

Kırmızı Bülten Talebinde Bulunurken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- Aranan kişinin Kırmızı Bülten Talep Formunun eksiksiz doldurulması gerekir. (EK-4)
- 'Olguların özeti' bölümünde suçun işleniş şekline ait bilgiler kişi, tarih ve yer belirtilerek ayrıntılı şekilde doldurulmalıdır.
- Kırmızı bülten çıkartılabilmesi için hükümlünün ceza infaz kurumunda geçireceği süre en az 6 ay olmalıdır.
- Adli para cezasından çevrilen hapis cezalarının infazı amacıyla kırmızı bülten tanzim edilemez.

Kırmızı bülten taleplerinde eklenmesi gereken başlıca belgeler;

- Aranan hükümlünün cezasının infazı için çıkarılan yakalama emri örneği,
- Hükümlü hakkında uygulanan kanun madde metinleri,
- Hükümlünün nüfus kayıt örneği,
- Hükümlünün açık eşkâlini tespite yarayacak bilgi ve belgeler ile temin edilebildiği takdirde fotoğraf ve parmak izi formudur.

Hakkında yakalama emri bulunan kişinin yurtdışı adresi belli ise kırmızı bülten çıkartılması yerine bu kişinin iadesi istenebilir.

Adli makamlarca kırmızı bülten talebine esas olarak iletilen bilgi ve belgeler Adalet Bakanlığı tarafından İnterpol Genel Sekreterliği'ne iletilmek üzere İçişleri Bakanlığı'na bildirilir. Kırmızı bülten çıkarıldığında, bülten İçişleri Bakanlığı tarafından dağıtımlı olarak Adalet Bakanlığı'na ve ilgili adli makama iletilir.

EK : 4

KIRMIZI BÜLTEN FORMU (HÜKÜMLÜLER İÇİN)

1. Aranan kişinin

Soyadı :

Adı : Doğum tarihi (gg/aa/yyyy)

1. Olguların özeti

(Olaylar, tarih, yer, durumlar,

olay özeti, vb.) Suç tarihi (gg/aa/yyyy)

Yer (Şehir, Ülke)

2. Suç ortakları

Soyadı Adları Doğum tarihi (gg/aa/yyyy)

1-

2-

Başka Suç Ortakları Yorumlar

3. Hükme konu suç

4. Uygulanan kanun

(Madde, bölüm, vb.)

5. Hükmolunan ceza

Bakiye ceza

6. Ceza zamanaşımı tarihi

(gg/aa/yyyy)

7. Mahkûmiyet kararını veren mahkeme, esas ve karar sayısı ve tarihi

8. İnfaz amaçlı müzekkere

(Numara, tarih ve yeri, kararı veren veya yetkili adli makamlar)

13.1. Adli Yardımlaşma (Suçluların İadesi)

Suçluların iadesi (geri verme), bir devlet ülkesinde bulunan kişinin, başka bir devlet ülkesinde hükümlü olması halinde, hakkında hükmolunan cezanın infazı amacıyla, isteyen devlete teslim edilmesinden ibaret olan adli ve siyasî bir işlemdir.

Bir ülkede suç işleyen kişi ya da kişiler, mahkûm edildikten sonra başka bir ülkeye kaçarak yaptırımdan kurtulabilir. İşte suç işledikten sonra başka bir ülkeye kaçan hükümlünün talep eden ülkeye iade edilmesi suçluların geri verilmesiyle mümkündür.

Suçluların İadesinin Şartları

- Hukukî Dayanak

İadenin gerçekleşebilmesi için talep eden ile talep edilen devlet arasında geri vermeyi mümkün kılacak bir anlaşmanın varlığı gereklidir. İki devlet arasında iade konusunu düzenleyen çok taraflı ya da ikili sözleşme bulunması gerekmektedir. Bununla birlikte bir anlaşmanın bulunmaması iade talebinin mutlak reddi için bir neden değildir. Devletler, karşılıklılık ilkesi uyarınca iade işlemini gerçekleştirilebilmektedir.

- İade İşlemlerinde Hususilik İlkesi

Hususilik kuralı, ilgili kişinin sadece iadeye konu olan fiil nedeniyle cezalandırılabilmesini güvence altına almaktır. Hususilik kuralına göre, iade edilen kişi iade talebinden önce işlediği ancak iade talebine konu olmayan suçlardan dolayı ceza infaz kurumuna alınamaz.

Hususilik İlkesinin İstisnaları

Hususilik ilkesinin 3 istisnası vardır:

1- İade eden devletin muvafakatinin alınması halinde, vasfı değişmiş suçtan veya talepnamede yer almayan yeni bir suçtan yargılama yapılması ve verilmişse cezanın infazı mümkündür.

2- İadesi istenen kişinin, ceza veya güvenlik tedbirinin infazından sonra 45 gün içinde (sözleşmelere göre bu süre değişebilmektedir) talepte bulunan devleti terk etme imkanı ve hakkına sahip olmasına rağmen, ülkeyi terk etmemiş olması durumlarında iade edilen kişi talepnamede yer almayan suç dolayısıyla yargılanabilir.

3- İadesi gerçekleşen kişi talepte bulunan devleti terk ettikten sonra bu devlete geri dönerse veya üçüncü bir devlet tarafından geri gönderilirse iadeye konu fiil dışında da yargılanabilir.

Hususilik kuralının yasal dayanağını: Ülkemizin de tarafı olduğu, "Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi" (SİDAS) 14'üncü maddesi ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 18. maddesi oluşturmaktadır.

13.1.2. İade Talepnamesi

TÜRKİYE'NİN İADE TALEPLERİ

Yabancı devlet yetkili adli makamına hitaben, infaz aşamasında ilgili Cumhuriyet başsavcılığı, kovuşturma aşamasında ise mahkemesince iade evrakı düzenlenerek kişinin iadesi talep edilir.

İade talepnamesinde olması gereken bilgiler;

- İadesi istenilen kişiye ilişkin bilgiler,
- Suçun işlenişine ilişkin olgular,
- İadesi istenilen kişi aleyhindeki deliller,
- Gerekli olduğu ölçüde, ortaya konulan delillerle iadesi istenilen kişi arasındaki anlamlı ve aktif bağ,
- Tutukluluk bilgileri,
- Savunma yapılmasına ilişkin bilgiler,
- Hükmün yüze karşı verilip verilmediği, (hükümlüler için)
- Zamanaşımına ilişkin bilgiler,
- Şartlı tahliye ve hakederek salıverilme tarihleri, (hükümlüler için)
- Adli yardımlaşma talebinin dayanağı olan sözleşmeler,
- Garantiler,
- Talep.

İade talepnamesinin ekinde yer alması gereken belgeler;

- Kesinleşme şerhini içeren mahkeme hükmü, (hükümlüler için)
- Yakalama emri veya (gıyabî) tutuklama müzekkeresi,
- Suça uygulanan veya uygulanacak kanun madde metinleri, (dava veya ceza zamanaşımı ile ilgili olanlar dâhil)
- Nüfus cüzdanı / pasaport fotokopisi, (bunlar yoksa nüfus kaydı)
- Varsa parmak izi formu,
- Varsa fotoğraf ve fotoğraflı eşkâl tanımlama tutanağı.

İade talepnamesi düzenlenirken dikkat edilmesi gereken hususlar;

Suçun işlenişine ilişkin olguların anlatıldığı bölüm hazırlanırken suçun işleniş şekli, yer ve zaman belirtilerek detaylı olarak anlatılmalıdır. Hükümlüler için hazırlanan iade talepnamelerinde, iddianamedeki olgulara değil gerekçeli kararda mahkeme tarafından kabul edilen olgulara yer verilmelidir.

İADE TALEPNAMESİ ÖRNEĞİ

(hükümlü)

T.C.

…… CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI

..../.../.....

(düzenlendiği yer)

.....

.... YETKİLİ ADLİ MAKAMINA

İADESİ İSTENİLEN HÜKÜMLÜ :

Adı / Soyadı :

T.C. Kimlik No :

Anne / Baba Adı :

Doğum tarihi / yeri :

Uyruğu :

Cinsiyeti :

Bilinen en son adresi: (Yurtdışı adresi biliniyorsa tam adres, bilinmiyorsa ülke/şehir gibi bilinen bilgiler yazılmalıdır.)

YAKALAMA EMRİNE ESAS OLAN HÜKME İLİŞKİN BİLGİLER :

(Bu kısma, talebe konu olan son hükme ilişkin bilgiler yazılacaktır. Son hükmün öncesinde yer alan bozma vb. hükümlere ilişkin bilgiler aşağıda 'Hükmün verilmesinden kesinleşmesine kadar geçen sürece ilişkin açıklamalar' bölümüne yazılacaktır.

Esas ve Karar no :

Karar tarihi :

Kesinleşme tarihi :

Suç : Örn : Kasten Adam Öldürme

İlgili ceza maddeleri : Örn : 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun --. maddeleri

Hükmolunan sonuç ceza türü/miktarı : Örn : 24 yıl hapis cezası

Yakalama emrini çıkaran Adli Makam : … Cumhuriyet başsavcılığı

Yakalama emrinin tarih ve sayısı :

Hükmün verilmesinden kesinleşmesine kadar geçen sürece ilişkin açıklamalar:

Örnek :

--- Ağır Ceza Mahkemesi'nin 23.12.2010 tarihli ve 2009/28 Esas 2010/74 Karar sayılı hükmüyle hükümlünün – hapis cezasıyla cezalandırılmasına karar verilmiştir. Bu hüküm Yargıtay tarafından 12.12.2011 tarihinde bozulmuştur.

Bozma işleminden sonra dosya --- Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2011 / 6 Esas numarasında kaydedilerek yeniden yargılamaya başlanmıştır. Yargılama sonucunda yukarıda ayrıntıları verilen hüküm kurulmuş ve bu hüküm temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

SUÇUN İŞLENEŞİNE İLİŞKİN OLGULAR :

Açıklama: Tercümede meydana gelen kayıplar ve anlam kaymaları nedeniyle çok uzun veya devrik cümleler yabancı adli makamlar tarafından anlaşılamamaktadır. Özellikle iddianamelerden kopyalanarak talepnamelere eklenen paragraflarda yer alan sıralı cümle yapısı ve devrik cümleler tercüme sırasında anlam değişikliğine uğramaktadır. Bu nedenle kısa ve düz cümlelerin kullanıldığı bir anlatım tercih edilmeli, talepnamenin Türkçesinden çok tercümesinin alacağı şeklin önemli olduğu dikkate alınmalıdır.

Örnek olay:

Hükümlü M. KAYA ile (bundan sonra KAYA olarak geçecektir) maktul Y. TOPRAK (bundan sonra TOPRAK olarak geçecektir) arasında bir alacak meselesi nedeniyle husumet bulunmaktadır. KAYA 08.11.2009 günü TOPRAK'ı arayarak yüz yüze görüşmek istediğini söylemiştir. KAYA ve TOPRAK Ankara'nın Kayadibi Beldesi yakınında boş bir arazide buluşup tartışmaya başlamışlardır. Bir süre sonra tartışma kavgaya dönüşmüştür. TOPRAK olay yerinde bulduğu bir demir çubukla KAYA'ya saldırmıştır. Kafasına aldığı darbe nedeniyle KAYA yere düşmüştür. 'seni öldüreceğim' diyerek tekrar KAYA'nın üzerine yürüdüğü sırada KAYA üzerinde taşıdığı ruhsatlı tabancası ile TOPRAK'a ateş etmiştir. Mermilerden biri TOPRAK'ın başına, diğeri de göğüs bölgesine isabet etmiştir. KAYA, TOPRAK'ı olay yerinde bırakıp ayrılmıştır. Oradan geçmekte olan tanıklar PH ve FS TOPRAK'ı yaralı halde bularak hastaneye götürmüştür. Hastanede 3 gün yoğun bakımda kalan TOPRAK aldığı yaralar nedeniyle 11.11.2009 tarihinde ölmüştür.

Olay nedeniyle kamu davası açılarak yargılama yapılmış ve yukarıda ayrıntıları belirtilen hüküm kurulmuştur.

HÜKÜMLÜ ALEYHİNDEKİ DELİLLER

Örnek :

1- Tanık PH ve tanık FS 14 Kasım 2009 tarihinde Cumhuriyet Savcısına verdikleri yeminli beyanlarında KAYA'nınTOPRAK'a ateş ettiğini gördüklerini belirtmişlerdir.

2- Adli Tıp Kurumunun balistik inceleme raporunda TOPRAK'ın vücudundan çıkan mermilerin KAYA'nın tabancasından atıldığı belirtilmiştir.

3- Otopsi raporunda TOPRAK'ın ateşli silah yaralanmasına bağlı olarak ölmüş olduğu tespit edilmiştir.

YARGILAMA SÜRECİNDE YAPILAN İŞLEMLER :

Tutukluluk bilgileri :

İadesi istenilen kişi … tarihinde …. Mahkemesi tarafından sorgulanmış ve tutuklanmıştır. Soruşturma /yargılama sırasında …tarihinde tahliye edilmiştir.

(Veya kişinin tutukluluk durumuna ilişkin gerekli görülecek diğer bilgilere yer verilmelidir.)

Savunmaya ilişkin bilgiler :

… tarihli duruşmada iddianame hükümlüye okunmuştur. Hükümlü, Avukat .... 'ın katılımıyla savunmasını yapmıştır.

Hükmün yüze karşı verilip verilmediği :

Hüküm ….tarihli duruşmada hükümlünün ve avukatının yüzüne karşı verilmiştir.

Veya

Hükümlü, avukatının da hazır bulunduğu …tarihli duruşmada savunmasını yapmıştır.

Hüküm ….tarihli duruşmada hükümlünün yokluğunda, avukatının yüzüne karşı verilmiştir.

Savunması alınırken hükümlüye müteakip duruşma günü bildirilmiş, ancak hükümlü mazeret bildirmeksizin son duruşmaya katılmamıştır.

Veya

…..

İNFAZDA GEÇEÇEK SÜRE :

5275 Sayılı İnfaz Kanunu'nun --- maddesi gereğince -- hapis cezası -- yıl olarak infaz edilmektedir.

Veya

Suç tarihinde yürürlükte olan ve hükümlü lehine olduğu için uygulanan 647 Sayılı İnfaz Kanunu'nun --- maddesi gereğince -- hapis cezası -- yıl olarak infaz edilmektedir.

Hükümlünün gözaltında ve tutuklulukta geçirdiği -- yıl -- gün düşüldüğünde, hükümlü – yılı – ayı ceza infaz kurumunda geçirdikten sonra şartlı tahliye olmaya hak kazanacaktır.

ZAMANAŞIMI :

veya

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 68. maddesinin … fıkrası gereğince hükmedilen ceza için öngörülen zamanaşımı süresi ….yıldır.

Hükmedilen ceza ….tarihinde zamanaşımına uğrayacaktır.

(Suç 1 Haziran 2005 tarihinden önce işlenmişse zamanaşımı için aşağıdaki paragraf yazılmalıdır)

765 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 112. maddesinin … fıkrası gereğince hükmedilen ceza için öngörülen zamanaşımı süresi ….yıldır.

Bazı yabancı ülkelerde(Fransa ve Belçika gibi) zamanaşımı süresi oldukça kısadır ve her türlü usuli işlem zamanaşımını kesebilmektedir. Bu nedenle iadeye konu hükmün ilgili ülke mevzuatına göre zamanaşımına uğramasını engellemek için bu bölümde, daimi arama yazıları ve infaza ilişkin olarak kollukla yapılan yazışmalar belirtilmelidir.

Örn : C.Başsavcılığımızın – tarihli yazısıyla hükümlünün ülke çapında aranması için kolluğa talimat verilmiştir.

ADLİ YARDIMLAŞMA TALEBİNİN DAYANAĞI OLAN SÖZLEŞMELER

Bu kısma isteme dayanak teşkil eden sözleşmenin / sözleşmelerin adı yazılmalıdır

Taraf olduğumuz çok taraflı sözleşmelerin ve ikili anlaşmaların metinlerine ve listesine aşağıdaki linkten ulaşılabilir: http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/sozlesmeler/sozlesmeler.html

SİDAS için örnek :

Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi (ETS 24)

Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesine Ek 2 Nolu Protokol (ETS 98)

İkili anlaşma için örnek :

(ABD) : Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri Arasında Suçluların Geri Verilmesi ve Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardımlaşma Antlaşması

(Arada sözleşme yoksa) Uluslararası teamül hukuku ve Mütekabiliyet ilkesi uygulamasına örnek:

(Kanada) : Türkiye Cumhuriyeti ile Kanada arasındaki suçluların iadesi uygulamasına esas olan 'uluslararası teamül hukuku ve mütekabiliyet ilkesi'

GARANTİLER :

Şüpheliye atfedilen suç siyasi veya askeri nitelikte değildir.

Şüpheli Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde ve iç hukukumuzda öngörülen tüm yasal savunma haklarına sahiptir.

Türkiye Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne taraftır. Türkiye, anılan Sözleşme'nin 34. maddesi uyarınca kendisi aleyhine bireysel başvuru yapılmasını kabul etmektedir. Bu kapsamda hükümlü infaz aşamasında kendisi hakkında

verilecek nihai kararlar aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurma hakkına sahiptir.

İade işlemi gerçekleştikten sonra, Türk ceza yargısının yetkisine giren ve iade tarihinden önce işlenen bir suçun daha bulunduğu ortaya çıkarsa, "Hususîlik (Özellik) Kuralı" uyarınca hükümlünün bu suçtan yargılanabilmesi için ülkenizin yetkili makamlarından muvafakat talebinde bulunulacaktır.

Yetkili makamlarınız tarafından muvafakat verilmezse hükümlü iade işlemine konu olan suçu dışında kalan suçlardan yargılanmayacaktır.

SONUÇ :

Bu itibarla, hükümlü ---'ın işlediği suç nedeniyle hükmedilen cezanın infazı için Türkiye'ye iade edilmesini rica ederim.

İade kararı için ek bilgi veya belgeye ihtiyaç duyarsanız size ulaştırmamız için lütfen uygun bir süre veriniz.

Bu vesileyle en derin saygılarımı sunar, göstereceğiniz işbirliği için şimdiden teşekkür ederim.

(isim, soyadı, sicil no.)

(.....Cumhuriyet Savcısı)

(İmza)

NOT : Talepnameye aşağıdaki belgeler eklenmelidir. Ancak talepnamenin altına ek listesi yapılmamalıdır. Çünkü sonraki aşamada, eklerde yer alan bazı belgelerin gönderilmesinden vazgeçilebilmektedir.

Mahkeme hükmü

Tutuklama müzekkeresi

İlgili kanun maddelerinin metinleri

Kimlik /pasaport fotokopisi

Hükümlünün fotoğrafı

Hükümlünün parmak izi

14.İNFAZ BİRİMİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

14.1. İlamat ve İnfaz İşlemlerinde Personelin Önemi

İnfaz işlemlerinin insan hürriyetinin kısıtlanmasıyla doğrudan ilgili olması, infaza ilişkin olarak verilen kararların zamanında, eksiksiz ve hatasız olarak yerine getirilmesi toplumda cezanın etkinliğini, caydırıcılığını artıracaktır.

Tüm bu infaz uygulamalarından sonra infaz alanında çalışmak diğer birimlere nazaran ayrıca dikkat yükümlülüğü gerektirir. Kişilerin hürriyetinin söz konusu olması ve bu konularda yapılacak hataların birçok kez geri alınmasının mümkün olmaması, kişinin bir dakika bile fazla ceza infaz kurumunda kalması hem hukuki hem de vicdani sorumluluk açısından büyük önem taşımaktadır.

Yapılan işlemlerin mahiyeti ve sonuçları itibariyle mağdur, hükümlü ve kamu vicdanını zedeleyebilecek sonuçlar doğurabileceği, kişiler ve toplum üzerindeki etkileri dikkate alındığında Cumhuriyet başsavcılıkları bünyesindeki diğer iş ve işlemlere göre daha teknik bir konu olması nedeniyle infaz işlemlerinin yürütülmesinde ilamat ve infaz bürosu personelleri, yapılan işlemlerin her aşamasında sorumluluk sahibidir.

Bu nedenle ilamat ve infaz bürosu personelleri meslektaşları arasından özenle seçilmiş, kendisine yüklenen sorumluluğu en iyi şekilde taşıyabilecek, mevzuat hükümleri çerçevesinde amirleri ile uyum içerisinde çalışarak verilen görevi en iyi şekilde yürütecek personeller olmalıdır.

Bilinmelidir ki, infaz bürosunda görev alan personel bu alanda özel teknik bilgi ve beceriye sahip, temel matematik yeteneği olan özel personeldir. Bu sebeple bu büroda görev alan zabıt katibi ve yazı işleri müdürlerinin görevlendirilmelerinin süreklilik arz etmesi temin edilmeli ve personelin uzmanlaşmasının önü açılmalıdır.

14.2. İnfaz İşlemlerinde Sıkça Yapılan Hatalar ve Dikkat Edilecek Hususlar

- Hüküm ile kesinleşme şerhindeki cezanın aynı olup olmadığı, karardaki şahıs ile kesinleşmedeki kimliğin aynı olup olmadığının kontrolü ile yabancı uyruklu şahısların kimlik bilgilerine dikkat edilmesi, ayrıca ceza türü, ceza miktarı, güvenlik tedbiri gibi hususların kontrol edilmesi ve evrak fiziki olarak gelmiş ise UYAP üzerinden gelen evrakın kontrol edilmesi gerekmektedir.
- İstinaf mahkemelerinin sistemimize girmesi ile beraber bir mahkeme tarafından verilen hükmün istinaf mahkemesince kaldırılıp kişi hakkında yeni bir hüküm tesis edilmesi mümkün olduğundan, ayrıca Yargıtay kararlarında düzelterek onama olabildiğinden infaz edilmek üzere gönderilen ilam evraklarının ekinde bulunan İstinaf veya Yargıtay ilamının kontrol edilerek dosyaya eklenmesi gerekmektedir.
- Hükümde verilen karara konu kanun maddesinde değişiklik yapılmış ise gelen ilamın veya halen infazına devam eden ilamın incelenerek uyarlama kararı talep edilmesi, verilen karar doğrultusunda durma verilmişse ceza infaz kurumunda bulunması halinde tahliye müzekkeresi yazılmalıdır.
- İlam hakkında durma kararı verilmiş ise, aynı ilam yeniden infaza verildiğinde daha önce yapılan işlemleri kapsayan ilam dosyasının eklenmesi, şartla tahliyenin geri alınmasına ilişkin ilam evraklarında da önceki dosyaları gönderilmemiş ise istenmelidir.
- Para cezalarında hapse çevirme kararı alınmadan yakalama müzekkeresi çıkartılmamalıdır.
- Zamanaşımı sürelerinin kontrol edilmesi, yakalama çıkarılmış ise talep sonucu zamanaşımı dolduğundan infazın ortadan kaldırılmasına karar verildikten sonra yakalamanın kaldırılması gerekmektedir.
- Şahıs yakalandığında mevcutlu şahıs ekranında Türkiye genelinde sorgulama yapılarak işlem yapılmalı, şahıs olmadan sorgulama yapılmamalı, yapıldığı takdirde açıklama kısmı doldurulmalıdır.
- Tahliye işlemlerinin UYAP sistemi üzerinden yapılması, sadece faksla gelen evrakla işlem yapılmaması, UYAP üzerinden evrakların zamanında ceza infaz kurumuna gönderilmesi gerekmektedir.
- Tekerrüre esas alınan cezanın doğru olup olmadığının kontrol edilmesi, mahkeme kararında Türk Ceza Kanunu'nun 58/6 maddesi gereğince mükerrirlere özgü infaz

rejimine göre çektirilmesine karar verilmesi halinde mahkemesinden hangi cezanın tekerrüre esas alındığının sorulması (bu konuda kanun yararına bozma yoluna gidilmeden hükümlü hakkında anılan maddenin uygulanması konusunda her zaman bir karar verilmesi mümkün görülmüştür) gerekir.

- Suçun türüne ve ceza miktarına göre açık veya kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesi sağlanmalıdır.
- Tebligat sürelerine dikkat edilerek, süresi dolmadan yakalama emri çıkartılmamalıdır.
- Hapis cezasından ceza infaz kurumunda olan hükümlünün para cezalarının vasisine veya hükümlüye tebliğ işlemleri yapıldıktan sonra hapse çevrilerek tahliyesinin beklenmesi ve bu evrakların kontrollerinin yapılarak, hapis cezasından denetimde ise sıraya alınmak üzere denetimli serbestlik müdürlüğüne gönderilmesi, tahliye olmuş ise çağrı kağıdı çıkartılmalıdır.
- Aynı hükümde birden fazla hapis cezası olması durumunda toplam verilen ceza miktarı dikkate alınarak çağrı kağıdı veya yakalama müzekkeresi çıkartılmalıdır.
- Çek kanunu gereğince verilen adli para cezaları kamuya yararlı bir işte çalıştırmaya çevrilmeden hapse çevrilerek çağrı kağıdı çıkartılmalı, yasal süresi içerisinde ödenmediğinde ya da Cumhuriyet başsavcılığına başvurmadığında yakalama emri çıkartılmalıdır.
- (5187 sayılı Kanun'un 28.md.) Basın Kanunu ile verilen adli para cezalarından 18 ve 22. maddelerdeki suçlar dışında bu Kanun'da öngörülen suçlar için hükmedilen para cezaları, hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrilemez.(6183 SK'ya göre işlem devam eder.)
- Çocuklar hakkında hükmedilen adli para cezasının ödenmemesi halinde, bu ceza hapse çevrilmez. Bu takdirde 5275 sayılı kanunun 106/11. maddesindeki hükümler uygulanır. (Adli para cezasının tahsili için ilam Cumhuriyet başsavcılığınca mahallin en büyük mal memuruna gönderilir.)